Ч. 7. Львів, субота 25. лютого 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 700 М.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 40 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоги 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 24. лютого 1922.

Конскрипційна квадратура.

Приноровлена і до Схід. Галичини польська конскрипція — як що до своєї форми та суті, так і до своїх наслідків у всіх відмінах небавом стане притчою во язиціх.

Кажуть, що статистика це найбільш евідентна, наглядна наука, що статистична основа найбільше певна і реальна, що заключення — построєні на її підвалинах — непохитні. Бо коли на инших ділянках науки оперується менше або більше певними премісами, коли тут входять в гру менше або більше певні комбінації й анальогії, коли обширне місце займає тут догадливість, то в статистиці оперується цифрою, рівнозначною з аксіомом.

Та цього не можна сказати про польську статистику, яка мала бути переведена із станом 30. вересня 1921 р. в двох-трьох днях, а яка на области Східної Галичини переводиться до нинішнього дня, отже вже пятий місяць, і не знати, коли буде скінчена. Але хоч ця конскрипційна статистика іще й нескінчена, то така дрібничка не здержує не тільки всяких „народових вчених“, але й польського міністра закордонних справ п. Скірмунта від добровтішної охоти робити заключення із дуже дриглеватого приросту польського елементу у Східній Галичині. Говориться про приріст Поляків у „східно-малопольських воєвідствах“ на 12—15% з тим, що тільки станиславівське воєвідство має українську більшість, у тернопільському воєвідстві та більшість є вже зглядною, а львівське має польську більшість (Українці мають доходити тут тільки до 39%).

До речі годиться замітити, що хоч Українці ніяким чином не дали згоди на воєвідське розчленовання своєї країни, одначе мимо всього нема нічого злого, щоб не вийшло на добре. Відноситься це до адміністративного простору львівського воєвідства. Українці ніколи так далеко на захід не клали меж Східної Галичини, як це зробила польська влада. Тільки ґр. Бобрінський в часі російської окупації Галичини посунув етнографічну границю „малорусскаго племени“ до Дунайця. І на наше превелике диво польська влада зробила те саме. Навіть без помітнійших хитань польська влада майже йота в йоту акцептувала адміністраційний поділ Галичини, переведений в р. 1915 ґр. Бобрінським. Иншими словами: польська влада трьома воєвідствами (львівським, тернопільським і станиславівським) за виїмком Холмщини обняла всю ту територію, яка за часів істнування королівської Річипосполитої мала назву „Русь“. Цього мимовільного політичного атавізму не повинні ми ані забувати, ані спускати з ока, тільки — навпаки — покликуватися на нього при кождій нагоді.

Та лишім на боці цей епізод, який може мати далекосягле значіння, і вертаймо до нашої теми. Навіть найбільший фантаст не може твердити, що переведена, а властиво переводжена на території Сх. Галичини конскрипція дала прав диву, дійсну, реальну картину країни під кождим оглядом. Що до польського елементу, то знаємо, яка агітація велася, щоби мазури, які задаткували землю при дикій парцелації, в день конскрипції прибули часово на місця майбутнього замешкання і тим чином цифрово зміцнили польський елемент. І тут є одно джерело цифрового фальсифікату, яке заключається у штучнім збільшенню польського елементу мимо його неприсутности на місцях. Поруч з тим йде подвійний запис в конскрипційні аркуші такого насильного пошукача кращої долі, раз в Польщі, а другий раз на „кресах“. А тим самим наступає збільшення польського елементу взагалі. Це один бік конскрипційної квадратури.

Другий бік тієї квадратури це привичне втягання українських латинників в рубрику Поляків. Теж само діялось з Жидами, віддаленими від центрів, де скорше й доцільнійше можна здобути сяку-таку охорону влади. Щож до суто-українського населення, т. зн. такого, котрого виразної національної фізіономії ніяким чином не можна подавати в сумнів, то тут конскрипційні комісарі більше уваги звертали на скількість курок, гусей, коней і т. д., як на скількість душ. Сільська й маломістечкова українська інтеліґенція в багатьох випадках тим способом виминала конскрипцію, на кілька днів зовсім покидала своє місце осідку й удавалася до більших центрів, де можна було згубитися. Розуміється, конскрипційні комісарі зовсім не ганялися за нею, бож не було в їх інтересі збільшувати відсоток українського населення тоді, як в Сх. Галичині проводжено конскрипцію під гаслом збільшення польського елементу. Ще більше губився український елемент в більших міських центрах. Автор цих стрічок сам знає десятки українських родин, котрі до нинішнього дня не втягнуті до конскрипційних аркушів. Можна сміло твердити, що нпр. у Львові до 5 тисяч Українців лишилися поза рамками польської конскрипції, не говорячи вже про Жидів, яких ніяка сила не витягне з їх Ґетта під статистичну люпу. Крім того в польській конскрипції не найшли свого місця постійні мешканці Сх. Галичини, туземний елемент, що находиться тільки часово на еміграції — на Великій Україні, в Чехословаччині, Австрії, Німеччині, Франції і т. д. Не згадуємо про звичайні конскрипційні переборщення в некористь Українців, так добре відомі з попередніх конскрипцій, а що так виразно і обєктивно признає б. польський премієр А. Морачевскі.

Вже ці замітки вказують, як небезпечно, невірно й самообманно робити заключення з недокінченої конскрипції, бо є то замки на леді, котрі розприснуться під сонцем нагої дійсности й правди. А клеїти здогади й радіти такою конскрипцією можуть тільки політичні немовлята, котрим приємно бавитися у піджмурки.

А тепер ще кілька слів про наслідки тої особливої конскрипції. Українська преса в ряди годи нотувала поведення низчих адміністраційних чинників, котрі на власну руку проганяли з урядів тих урядників-Українців, котрі в конскрипційнім аркуші вписалися „горожанами Сх. Галичини“. Найбільшу ревність під тим оглядом виявили шкільні інспектори, котрі непомірно поширили свою компетенцію.

В обіжнику польського президента міністрів п. Поніковского, [illegible] у виборчім [illegible] нашого щоденника, виразно підноситься, що на основі закона з 21. жовтня 1919 про організацію адміністраційної статистики конскрипційні декларації можна уживати тільки для статистичних цілей і не можна їх уділювати прилюдним властям, ані приватним особам. Зновуж на основі розпорядження Ради міністрів з 9. червня 1921. ті декларації не можуть бути підставою до накладання податків і реквізицій, ані до судових чи адміністраційних доходжень.

Розуміється, це все чорне на білім було в польських законах, а мимо того урядовці, покликані до береження тих законів, мають свої закони, що в культурних народів називається самоволею. І це теж належить до конскрипційної квадратури. Небіжчик Лям характеризував би поступки провінціональних „законодавців“ трьома словами: głowy do pozłoty!

Висилайте партійний податок на рах. [illegible] „Народного Союза Кредитового“ у Львові, Ринок 10.

Польща і відбудова Росії в освітленню польського кадета.

В краківській Торговельній Палаті мав на днях виклад Александер Ледніцкі на тему „Польща і відбудова Росії. П. Ледніцкі поруч Кухаржевского, один з найрозумнійших польських політиків (тому безоглядно поборюваний вшехпольським табором) вийшов зі школи російських кадетів. Його погляд на відбудову Росії та участь в ній Польщі на стільки цікавий, що уважаємо не зайвим подати його за краківським „Часом“.

Редакція.

Три літа минає від версайського мира, а Европа не може піднестися з повоєнної недуги і на заході бачуть в Росії ґенеральну панацею на всі недомагання. Щоби скорійш отворився цей сезам — думають в Европі — а найдуть для себе животворне джерело, не тільки купець, промисловець банкир, а й всі: страждаюче людство. Ці надії спираються головним чином на опанованню сьогоднішного стану в Росії, на побіді капіталу над комуною, цивілізації над тиранією.

В супереч тому польський вчений у викладі, який мав у польськім східнім Т-ві у Варшаві, проф. Мариян Здзєховскі, намалював картину повну глибокого пессимізму, майже апокаліптичний кінець світа. Европа, Росія і Азія — тема викладу — очеркнув фільософічне уйняття проблеми Росії, яка не є ані Европою, ані Азією, а є Росією з якої у візіях Волод. Соловєва і Достоєвського пливуть джерела духової отруї, що затроює цілий світ і нищить европейську культуру.

Між двома суперечностями, як звичайно, правда посередині. Відбіг би я від теми, якщо хотів би дати очеркнення і фільософічне уйняття того, що сталося в Росії і що несе зі собою російська революція, але одну справу слід сьогодня сконстатувати. Ще великі московські славянофіли (Хомяков) говорили, що Росію умом не обняти, що в неї можна тільки вірити.

Князь Е. Ухтомський перший зазначив азійський первень в московській душі і був готов протиставити паневропеізмови ідею панмонгольську, з її речником — Росією. Месіянізм славянофілів, опертий на фільософії Геґля, безпосередно находить психольоґічне потвердження в теперішних великих терпіннях московської суспільности і неначе відгомін пізнійших епіґонів славянофільства будиться серед московської еміґрації на заході нова фільософічна думка, яка духово лучиться з істнуючими в Росії настроями — т. зв. *евразійство* („Евра“ — Азія), відчуття в собі Азії, первня окремого, як у пересічного Европейця, який ставить Москаля на инше становище в цивілізованім світі, на становище, яке дає йому окремий хрест терпіння і окрему місію. Є воно джерелом пробудження націоналізму, не давного, правительственного з доби царів, а націоналізму, з якого мусить виплинути глибоке почуття ненависти до всіх, до цілого світа, за те, що Росію стрінуло. Безпосереднім наслідком сього є неминуча *ксенофобія*, нехіть до чужинців взагалі, а головно до тих, що так недавно належали до Росії, були її підданими і слугами. І цей психольоґічний момент в обговорюваній про-

блємі слід брати поважно під увагу

Який терен для діяльности представляє собою сьогоднішна Росія. Не хочу бавитися в пророка, не хочу говорити, чи скоро впаде шляхом еволюції, чи в крівавих змаганнях з „білою Росією“, чи з червоною комуністичною, яка оскаржує своїх провідників о зраду. Беру Росію такою, яка є, Росію совітську, бо на конференції в Ґенуї вона, а не инша буде репрезентована, вона, а не инша, займе місце при спільнім столі представників світа.

До речі буде звернути увагу на внутрішний устрій совітської федеративної републики, абстрагуючи від зовнішного її устрою і тих консеквенцій, які звідсіль випливають для Европейця, вонаж не є сцентралізованим тілом. Поруч московської совітської републики істнує ще сім републик, звязаних пролетарськими умовами, а саме: Білорусь, Україна, Азербейджан, Вірменія, Грузія, Хіва, Бухара, а осьма народня република Далекого Сходу з устроєм демократичним.

В самій московській федеративній републиці є сім автономічних републик: башкірська, кіргізька, татарська, туркестанська, гірська, дагестанська і кримська. Крім сього девять автономічних округів: чуваський, марійський (черемиський), волжський, кабартинський, калмицький, німецький, зирианський. бурято-монгольський і якутський. Все разом складається з 17 автономічних одиниць, 8 незалежних републик, отже разом 25 держав.

Простір теперішної Росії; без Хіви і Бухари, виносить 18,384.847 квадратових верств. На цім просторі є 733 повіти, 1[illegible].405 громад і 1616 міст, населення 135 міліонів („Тиґоднік польскі“ ч. 7), тобто Росія стратила 37 процент давнього простору, а якщо взяти під увагу приключення сьогодня інкорпорованих, Хіви і Бухари, так втрата виносить ледви 1·2 проц. простору б. імперії. Зменшення населення виносить 17·8 проц. без Бухари і Хіви, а 15·2 з Бухарою і Хівою.

Як Росія вичерпана, всі гаразд знають. Тому не має потреби говорити про знищені фабрики, обниження рівня хліборобської культури, зруйнований транспорт, фізичне і моральне вичерпання населення. Одначе для докладности годилося би підчеркнути ще один чинник, з яким слід числитися, а саме голод, який обняв великанські простори над Волгою і пограниччя західної Сибірі. В польськім комітеті помочі жертвам голоду в Росії мав я нагоду чути реферат двох делеґатів, п. Ніжинського, що був в Челябінську, і п. В[illegible]льської, що вернула з Саратова. Вони сконстатували, що там люди від довшого часу печуть хліб з кінського навозу; відомі є не рідкі випадки пожирання людських трупів. перше посолених і заморожених. І там мається відбувати відбудова Росії,

Недостача апарату, потрібного для торговлі, недостача купця, банку, чека і векселя зміцнюють труднощі завданя і тому розумію, чому представник Німеччини в Росії, проф. Веденфельд, о скільки я поінформований після повороту з Москви до Берліна сконстатував неможливість ведення на велику скалю нормальних господарських інтересів. Так від випадку до випадку має місце радше паскарство, а не торговля. І паскарство, збогачуюче одиниці, буде розвиватися. Ривалізація міжнародніх чинників, які мають відбудовувати Росію, має теж велике значіння. Англійсько-німецьке порозуміння, оперте на хвилевій згідности інтересів — Німці, бажаючи в імя політичних перспектив бачити Росію як найскорше привернену до давньої могутности, Англія в імя тих самих перспектив добачуюча тільки хвилеву виручку для здушених після війни англійського промислу і торговлі — є головною лінією міжнародньої акції. Японія мовчки опановує Далекий Схід, Америка, яка працює вже на внутрішнім російськім терені в[illegible]рат нковій акції і врешті Франція, не згадуючи вже про Італію, яка має свої великі та окремі інтереси в Росії.

(Докінчення буде.)

Читайте! Передплачуйте!

„УКРАЇНСЬКУ ТРИБУНУ“

безпартійний, всеукраїнський щоденник.

„УКРАЇНСЬКА ТРИБУНА“ має у всіх більших центрах Европи своїх кореспондентів Має точні інформації з Великої України. Східно-галицькі справи реферують Галичане

З поміж Галичан в „УКРАЇНСЬКІЙ ТРИБУНІ“ досі поміщували статті: М Возняк, д-р М Лозинський, д-р Я. Олесницький, М Струтинський, Ф. Федорців і и.

Редакція і Адміністрація „Української Трибуни“ і Варшава, Нові Свят 22. — Передплата виносить 700 мп. місячно.

Справа Східної Галичини.

В мадярськім парляменті.

„Українська Трибуна“ доносить: Посол Садецький-Кардош обговорюючи 8. лютого в мадярськім парляменті польсько-чеську умову між иншим сказав:

„Польсько-чеську умову заключено три місяці тому, але до цього часу її ще не ратифіковано. Недавно був висланий польський представник до Бенеша з метою внести деякі зміни в цю умову.

Без певних змін польський уряд не має наміру ратифікувати цю умову. На цій, власне, підставі заявив недавно Бенеш, що доведеться ще перебороти значні труднощі, поки польсько чеська умова буде ратифікована. Очевидно, ця умова ще зовсім не істнує і в дійсности вона виглядає цілком инакше, ніж думають. Бенеш пообіцяв польським представникам, що він буде підтримувати Польщу в справі Східньої Галичини. Але з того, що Бенеш зробив до цього часу, видно що він хоче прилучити Східню Галичину до України, або утворити з неї окрему державу, яка утворилаб коридор між Росією і Ч[illegible]єю“.

Конференція в Ґенуї і Східна Галичина.

„Еко д' Парі“, орган Пуанкаре, обговорюючи справу конференції в Ґенуї між иншим зазначує: „Чи ґенуенська конференція буде мати компетенцію встановлювати кордони, які ще не вирішені Найвищою Радою, наприклад, чи буде вона мати право вирішити остаточно долю Східної Галичини? Чи вона буде мати право розглянути територіяльні умови, які заключено між поодинокими державами, от хочби ризьку умову, що заключена між Польщею й совітським урядом? Якщо так то цей прецедент потягнув би за собою поважні наслідки“.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.006 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Велика Україна.

„Курєр. львовскі“, містить статтю кореспондента з Великої України, де находимо м. и. такий звіт про положення:

По невдачних спробах українських повстанців весною 1921 р. більшевики почали тероризувати населення. Граблено і палено цілі села, багато розстріляно селян і інтелігентів. Спроваджено окремі „татарські відділи“ для екзекуції. Місцеві Поляки за всі ті нещастя найбільше огірчені на Польщу, що не помогла повстанцям... Таке огірчення дає податний ґрунт всяким балачкам комуністів-Поляків, які при всякій нагоді агітують проти Польщі. Ось недавно якийсь комуніст Поляк, Влодарчик, говорив в винницькім театрі: Польща є власністю російських, польських і німецьких буржуїв. Вони замкнули доступ до вітчини репатріянтам з осії, які сотками і тисячами гинуть від голоду й холоду по дорозі і на границі рідної землі. Їх недопускають і навмисне замучують, називаючи їх „дзядами, більшевиками“. (Коли порівнати мову з дійсним станом річи в таборах репатріянтів, то це все майже правда. Ред.)

На селах — пише кореспондент — православні і польські попи агітують серед населення проти більшевицьких властей та заповідають прихід білого царя, що всім принесе визволення. За те офіціяльна антіпольська пропаганда між військом і населенням устала, бо совіти звернули тепер всю енергію на приготовання до ґенуенської конференції.

Перед конференцією в Ґенуї.

Протест Української Національної Ради у Франції.

Українська Національна Рада у Франції, безпартійна громадська орґанізація, передала на руки італійського амбасадора у Франції і переслала безпосередно до Риму протест проти присутности на конференції в Ґенуї, яко представника України, російського комісара Раковського, який в 1918 р. був навіть головою мирової делеґації з боку Москви, в переговорах з Україною, а потім під його відповідальністю зроблена російська навала на Україну. В представленій

ЙОГАН ГОТЛІВ ФІХТЕ.

7)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

ПЕРША ПРОМОВА.

Пригадка і перегляд цілости.

(Продоження).

Ми побачимо, що ті верстви не можуть вирахувати, як довго ще будуть мати змогу стояти на чолі тої справи, бо вона майже приготована та зріла аж до віддання її народови і випробовується на членах народа, а той, по короткім часі, сам, без нашої помочі дасть собі раду. З сього для нас вийде лише такий наслідок, що теперішні образовані верстви стануть народом, а з дотеперішнього народу вийде инший вищий образований стан.

Після того всього загальна мета тих промов є дати відвагу та надію для розбитих, принести радість в глибокий смуток, легко та ніжною рукою подати поміч в годину найбільшого гнету. Час мені видиться неначе тінь, що стоїть і плаче над своїм трупом, з якого тільки що вигнала її армія недуг, і не може відорвати своїх очей від так любленого тіла, пробуючи в розпуці всяких способів, аби знов увійти в домівку зарази. Вправді приймив її поміж себе оживляючий подув иншого світа, до якого вигнана увійшла, і надихають її подихом теплої любови, вправді витають її таємні голоси сестер та радо її приймають, вправді щось рушається і розпростовується в ній на всі сторони, аби розвинути ся в пишну постать, на яку вона має вирости; але ще вона не має в собі чуття для тих леготів ані слуху для тих голосів, а коли би їх і мала, то вона вся згубилася в болю за своєю втратою і разом з тим і себе саму уважає за пропащу. Що з нею зробити? І зоря ранішня нового світа вже зійшла і вже золотить верхи гір, і промощує дорогу дневи, який отсе має прийти. Я хочу, по своїй змозі, зібрати проміння тої ранньої зорі і зробити з них зеркало, в якому побачив би себе безвідрадний час, аби переконався, що ще істнує, і що в зеркалі представляється йому його правдива основа, а її розвій і форми аби пересувалися перед ним у віщій подобі. В тім погляді загубиться без сумніву і образ дотеперішнього його життя, і небіщик зможе бути перенесений без надмірного нарікання на місце свого спочинку.

ДРУГА ПРОМОВА.

Про зміст нового виховання взагалі.

Предложений мною засіб удержання німецької нації взагалі, до якого ясного зрозуміння мають привести отсі промови наперед вас, а поза вами й цілу націю, впливає як засіб з питоменностей часу та німецьких національних прикмет, як з другого боку цей засіб має знов-же ділати на час та на творення національних питоменностей, Отже той засіб так довго не може бути зовсім ясний та зрозумілий, поки не буде можна представити його разом з тими чертами спільно, в повному взаїмному відношенню до себе, що вимагає знов певного часу, а тим самим цілковита ясність може наступити аж під кінець наших промов. Але, що ми мусимо зачинати від якоїсь окремої частини, то найбільше доцільною річю буде розглянути насамперед той засіб самий, відділений від окруження в часі і просторі, його внутрішню сущність, — і цій справі буде присвячена наша нинішня і найблизча промова.

Тим заподаним засобом було зовсім нове, і передтим ніде, ніякою нацією не уживане національне виховання Німців. Те нове виховання було вже в попередній промові для відріжнення його від дотеперішнього, так схарактеризоване; дотеперішнє виховання, що найбільше закликало до доброго ладу та моральности, але ті зазиви були безплідними для дійсного життя, яке творилося на зовсім инших, тому вихованню наскрізь чужих основах. В противенстві до цього мусить нове виховання образувати та означувати згідно з певними та непохитливими правилами дійсні життєві відрухи та чинности учеників.

Коли би тут був хто на се сказав, як сказали дійсно майже всі ті, без виїмку, що керують дотеперішнім вихованням: як же можна від якогось виховання вимагати більше, як те, щоби воно ученикови показувало закон і горячо заохочувало його до цього; чи він послухає тої заохоти, се його річ, а коли не послухає — його власна вина; він має вільну волю, якої йому не може відобрати таке виховання: то я, аби ще докладнійше означити виховання, яке маю на думці, відповів би: що власне в тому признаванню, в тім рахованню на вільну волю ученика лежить перша помилка дотеперішнього виховання і явний доказ його безсильности та безвартности.

(Продовження буде.)

радою заяві висловлено бажання, щоб західні держави як можливо найскорше увійшли в безпосередні торговельні зносини з більшевицькою владою і переконалися на ділі в неможливости мати якіб то не було сталі стосунки з комуністичним урядом, що утворив на величезних теренах Східної Европи, і особливо на Україні, стан відомий Італії від часів австрійської окупації з чумою в Міляні. Рада переконана, що те, що побачить нині Захід на Сході, повинно відкрити очі навіть самим довірливим людям і внесе ті чи инші зміни й поліпшення в життя міліонів населення на території бувшої Росії і зокрема України. („У. Тр.")

Пессимізм Німеччини.

„Льокаль Анцг." подає що німецькі політичні кола задивляються дуже пессимістично на ґенуенську конференцію, до чого причинюється в першій мірі промова Ратенауа в комісії для закордонних справ німецького парляменту. Праві німецькі партії побоюються, що льондонські переговори втягнуть Німеччину до праці в Росії в користь антанти. В міродатних німецьких колах думають, що Ратенау не візьме участи в льондонських нарадах в справі Росії.

Мадярська делеґація.

По донесенням з Будапешту мадярська делеґація до Ґенуї буде складатися з президента міністрів Бетлена і міністра фінансів Телескія.

Визнання совітів відложене.

Як доносить „Temps", анґлійський уряд повідомив французький, що Анґлія готова зрезиґнувати з наміру визнання совітського уряду, а замісць цього визначено би якийсь час на пробу, що совіти виповнять усі прийняті на себе зобовязання. Совіти малиб в Ґенуї зобовязатися до признання приватної власности чужинців в Росії і забезпечення заграничних підприємств на протязі 6 місяців. По цім реченци скликано би нову міжнародну конференцію, почім евентуально визнано би совітську Росію в заміну за признання совітами російських передвоєнних і воєнних довгів.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Преса.

Проба Директорії У. Н. Р.

Американська „Свобода" (ч. 16) містить статтею дра М. Лозинського під повищим заголовком, в якій автор на вступі подає історію повстання Директорії У. Н. Р.

„Український Національний Союз, — пишеться там — який зорґанізував повстання проти гетьмана Скоропадського, віддав державну владу на Україні Директорії Української Республики, зложений з пятьох осіб: Андрієвського, Винниченка, Макаренка, Петлюри і Швеця. Головою Директорії був Винниченко, головним атаманом військ У. Н. Р. Петлюра. Трудовий Конґрес, який скликала Директорія до Київа, як найвисше законодатне тіло У. Н. Р. ухвалив закон 28. січня 1919 про форму державної влади. В сім законі сказано: „З огляду на небезпечний військовий час доручити власть і оборону краю Директорії У. Н. Р., яка доповнена представником від наддністрянської України, до слідуючої сесії Трудового Конґресу має бути верховною владою.

Проба відновлення.

На основі цього закону в склад Директорії увійшов д-р Евген Петрушевич, президент Укр. Нац. Ради З. О. У. Н. Р. Колиж з Директорії відступив небавом Винниченко, головою став Петлюра. В такім складі Директорія продержалась до камянецької катастрофи в осени 1919. Тоді розбилася У. Н. Республика, утворена з усіх українських земель, розбилася також Директорія У. Н. Р.

Голова Директорії Петлюра виїхав до Польщі і утворив там державний центр, який виступав від імени У. Н. Р., розуміючи одначе під нею тільки Наддніпрянщину. Д-р Петрушевич виїхав знов до Відня і там сформував самостійний державний центр Зах. Укр. Нар. Республики. Члениж Директорії Андрієвський, Макаренко і Швець опинилися на еміґрації у Відни.

В останніх часах — пише дальше д-р Лозинський — Андрієвський, Макаренко і Швець зробили пробу відновити Директорію і вони відбули в тій справі засідання у Відні 8. грудня 1921, і видали відтак відозву до українського громадянства У. Н. Р. з 12. грудня 1921 від імени Директорії У. Н. Р. Вона оголосила, що як більшість членів Директорії починають виконувати в імени Директорії У. Н. Р. ту владу, яку віддав Директорії Трудовий Конґрес і закликали инших членів Директорії приєднатись до їх заяви. Цей заклик відноситься перш усього до Петлюри, бо Винниченко добровільно уступив з Директорії, а д-р Петрушевич „з огляду на те, що акт зєднання Галицької України, з Придніпрянською не вдержався, виступає як Президент Української Національної Ради самостійної Зах. Української Народньої Републики".

Д-р Лозинський витає цю справу відновлення Директорії, коли вона підготовлена серіозно в порозумінню з поважними колами українського громадянства, доведе до відновлення Директорії в своїм давнім складі (Андрієвський, Макаренко, Петлюра, Швець) і коли вона обєдинить кругом себе усі українсько-демократично-республиканські кола. Колиж так не є, значить, коли побіч державного центру У. Н. Р. під проводом Петлюри утвориться тільки конкуренційний центр У. Н. Р. під проводом Андрієвського, Макаренка і Швеця, то не принесе Україні хісна, тільки шкоду. В статті зазначує д-р Лозинський, що діяльність центру У. Н. Р. під проводом Петлюри стала на території Польщі неможлива та що реорґанізація його на невтральній території, оперта на широких громадянських колах, булаб важною подією для консолідації українських демократично-республіканських кругів.

Українська преса „старого краю" в 1921 р.

В нюйорській „Свободі" з 26. січня ц. р. поміщує д-р Михайло Лозинський огляд української старокраєвої преси за 1921-ий рік та характеристику поодиноких її орґанів.

Не входячи в розбір преси на Великій Україні, яка йому недоступна, стверджує, що на українських землях, які по розпаді російської імперії опинилися під польською рукою, не виходив в 1921 році ні один український часопис. Роля оборони українського населення тих земель перед польською владою припала таким робом „Українській Трибуні", яка одначе звязана своєю програмою довгий час була засуджена на духове роздвоєння, яке трагічним подихом віяло зі шпальт цього, будь що будь, народнього і щиро-українського орґану.

Підхоплює цей момент роздвоєння др. Лозинський, який пише: „Ті українські круги, які підпирають політику Головного Отамана Петлюри, отже політику союза і приязни з Польщею, видають свій орґан, щоденну „Українську Трибуну" в Варшаві.

Але на тих українських землях, які Польща хоче закріпити за собою, не сміє виходити український часопис, не сміє істнувати огнище українського національного життя.

Варшавська „Українська Трибуна" яка по змозі заспокоює потреби тих українських земель, стоїть, як сказано, на становищі політики Головного Отамана Петлюри, себто на становищі, що Польща і Україна, се природні союзники проти Московщини.

Розуміється — дійсність гірко сміється над цим становищем. В передовицях зустрічаємо статті, в яких доказується Полякам потребу такого союза, висловлюється надію, що Поляки всеж таки зрозуміють потребу союза з Україною. А в дописах... з земель засвоєних Польщею читаємо страшні описи, як Поляки перемінюють православні церкви на костели, нищать українські і насаджують польські школи, забороняють українську мову, кольонізують польськими селянами українську землю, словом, винищують все українське і польщать край".

Та все таки треба сказати, що в загальних рамах політики Головного Отамана Петлюри „Українська Трибуна" держиться супроти Польщі з гідністю.

В користь „Української Трибуни" зазначує др. Лозинський, що вона ніколи не накидувала Галичанам петлюрівської політики, вказувала на темні сторони польського режіму в Галичині, а останніми часами, коли Галичатам вирвано останню зброю з рук, позбавлено преси, станула рішуче в обороні їх прав до державного життя.

Про „становище" львівської польської рептильки в українській мові, висловлюється др. Лозинський в той спосіб, що її самозрозумілий „сервілізм супроти Поляків... відбирає їй право до тої пошани, яка належиться чесному часописови, незалежно від його політичних поглядів".

Про львівський „Вперед" говорить др. Лозинський так: „Політичне становище „Впереду" таке: Що до Великої України, вважає він те-

К—ч.

На межі двох світів?

(Із споминів репатріянта.)

Репатріяція вспіла вже створити цілу літературу. Обставини, серед яких відбувається і наслідки, які лишає, у сумі дають образ одного із найстрашнійших і найбільш нестерпних боляків, які на людськім орґанізмі у спадку лишила по собі всесвітна війна. Волею судеб цими боляками обдарований передовсім наш нарід. Горе і нещастя, яке переносять тисячі його синів репатріянтів, це справдішна драбина людських мук, про які всякий, хто пережив їх хоч в части, не може згадати без почування неспокою і дрожі. Для непричасного се образи вні мислимого зображення, се пекло страшнійше дантейського. І майбутність спитає: не вжеж це було можливо на початку 20 го століття, після найтяжчої війни, в якій людськість аж надто пізнала кривду і горе, аж надто, щоб їх не остерігатися?

Як один із репатріянтів, однакож незмірно щасливійший від цих, що вертають тепер, хочу поділитися враженнями, які довелось переживати підчас повороту, що закінчивсь в 20 их днях листопада 21 го року.

Перш усього слід підчеркнути, що їзда в Совдепії, яка тревала около 65 днів, куди краща і знеснійша, як їзда уже з хвилею переходу через границі Польщі. Правда й те, що одною з перших причин цього, слабість державного апарату Совдепії, головно в місцях, віддалених від центрів. Наш транспорт весь час в Росії (до Москви) їхав з медицинським персоралом (лікар і сестра) і малою аптикою. Ваґони, звані „теплушками", ми пристроїли своїм коштом: поставили причі з дощок і печі. В однім ваґоні поміщалося найбільше 20 людей. Відношення залізнодержавних орґанів до нас чемно-здержане або байдуже, але ніколи обидливе. Поява транспортів з „беженцами", — річ звичайна, — не викликувала заінтересовання: Надто много своєї власної біди.

Як настали морози і питання дров і печей стало рівнозначне з питанням здоровля і життя, репатріянти вміло використовували безладдя і займалися „самопостачанням" в повнім цього слова значінню, при певній байдужности властей і добродушности сторожів.

Треба признати, що ваґони, наскільки мога оборудовані для життя в зимі, з вдячности оставлялися на границі неткнутими. Блаженні віруючі репатріянти не думали, що дошки чи печі можуть іще придатися. Чути було запевнення товарищів подорожі — Поляків, що поїдемо в санітарних возах...

Розчаровання наступило вельми ґрунтовне і дуже скоро, бо в 10 хвилин після того, як нам приказано пересістися із російських ваґонів.

Це було на залізнодорожнім тракті Мінськ Барановичі 8 кільометрів за ст. Погоріле (Погорелое), останньої совітської стації. Місце безлюдне. Довкола ліс. Кілька наметів для військової сторожі. На двох стовпах полотно, а на ньому напись: „Witamy!" Йшов дощ із снігом. Перелізли в польські (переважно німецького походження, тягарові) ваґони. І тоді вперве від довгих літ почули грубі, обидливі слова польського команданта, адресовані до мужиків-Українців із гродненської ґубернії. Вперве по довгих літах ми побачили горду, напушисто-напнуту, самодовільну його міну, що ніяк не могла скрити своєї радости ізза безграничної власти над „bydłem".

Сіли ми промоклі, по 50 і більше людей в один ваґон, без печки, без дощок на причі. Всеж таки щасливійші від попереднього транспорту, який викинутий із російських, мусів цілу ніч на морозі і снігу дожидатися польських ваґонів. Надія, що Барановичі недалеко, додала бадьорости.

О півночі приїхали в Барановичі і там у возах простояли до рана. Був початок листопада. У ваґонах замерзла вода.

В полудне перейшли в бараки і почалася „кварантанна", яка тревала для нас, щасливців, всього пять днів. Звичайно, при подвійнім щепленню треває 10—12 днів. 10—12 днів серед умовин, які є справдішньою карикатурою гиґієни. Переповнення до границь фізичної вмістимости, сусідство з хорими, брудними і обвушілими, грубе поведення функціонарів, їх недбалість і доходяча до злочинности непорадність і лінивість були страхіттям для цих з нас, яким грозила хороба, або які боялися її. Бож хороба серед цих обставин, відлучення від малої ґрупи знайомих, була великою правдоподібністю смерти без сліду й помину..., на порозі рідної хати. Наше зденервовання збільшувало почуття непорадности перед стихією.

Та вертаймо до опису:

Бараки є „теплі" і „холодні". Теплі для Поляків-інтеліґентів, або цих, що при помочі всемогучого „na kresach" хабаря вміють найти до них доступ. Займуся холодними,

перішню форму української республики формою української державности і виступає проти тих українських груп, які цю форму поборюють.

При тому супроти теперішньої радянської влади на Україні нема в нього ані зерна критичного відношення.

Все, що йде з Москви й Харкова заслугує тільки на похвалу. В галицькій справі становище „Вперед“ неясне. Він не тільки ставиться дуже критично до окремих політичних актів українського правительства Галичини, але иноді виступає зі статтями, з яких можна би вносити, що він загалом не визнає українського правительства Галичини. За те в практичній політиці „Вперед“ робить те, що мусить робити кождий Українець: поборює польський окупаційний режім. Що більше, коли з арени світової політики приходять відрадні відомости про галицьку справу, „Вперед“ тішиться, тільки не має відваги собі і своїм читачам сказати, що прецінь ті відрадні відомости, це безпосередні наслідки того факту, що істнує українське правительство Галичини, яке постійно нагадує панам світової політики про галицьку справу“.

В слід за тим вичислює др. Лозинський органи української преси на еміграції; з яких важніщі: віденська „Воля“, що даючи багато фактичного матеріялу, позбавлена всякої політичної лінії, правительственний „Український Прапор“, гетьмансько-монархічне „Українське Слово“ в Берліні, комуністична „Наша Правда“ у Відні, „Соборна Україна“ Вишиваного та польська рептилька „Україна“.

Добродушність „Ґазет-и Варшавск-ої“.

„Ґазета Варшавска“, яка з фанфаронадою оголосила світови про свій „винахід“ найпевніщого засобу на „знищення Русі“ в формі викопання пропасти між українською інтелігенцією а селянськими масами, обговорює в останньому числі „побіду“, яку на її думку віднесла польська влада при конскрипції.

В першу чергу „стверджує“ „Ґазета Варшавска“, що „ошуство“ при допомозі якого рішили Українці настроїти населення проти конскрипції, було обдумане хитро і узгляднювало ті складники збірної психіки, в які треба було ціляти. До того ж роботу українських „аґітаторів“ облегчило нефортунне уложення конскрипційних формулярів.

„Ґазета Варшавска“ не хоче тим очевидно сказати, що мотиви, якими руководилось українське населення виступаючи і опираючись конскрипції, були слушні.

Кидається це в очі кождому, що з „історичної перспективи“ порівнує події, які зайшли після конскрипції зі змістом відозви Західно-Українського Уряду, датованої 14. серпня 1921. Відозва, яку „Ґазета Варшавска“ поміщує в цілости:

„Спис населення хочуть Поляки перевести так, щоби показати, що ніби в Галичині є їх стільки, що нас, або навіть більше, що отже Галичина має належати до них.

Полякам потрібний спис будинків на те, щоби виказати, що наші селяни і так мають богато будинків, отже не треба відбудовувати забудовань знищених війною, але усі гроші зібрані як податок від наших селян, обернути на ставлення будинків польським кольоністам.

Спису ґрунтів потребують вони на те, щоби: 1) виказати, що наші селяни нібито не потребують панського ґрунту, бо богато їх вигинуло на війні і від епідемій, тому й так мають досить землі, 2) щоби наложити великі податки.

Спису худоби потребують Поляки на те, щоби показати світови, що вони не робили великих реквізицій та щоби в відповідну пору можна було цю худобу забрати“.

„Ґазета Варшавска“, яка сліпа на все, що довкола неї діється, називає відозву і протиконскрипційну акцію „ошуканством“, кидається на загал „т. зв. українській інтелігенції“ і потішується тим, що акція не мала ані спонтанічного характеру ані успіху, бо... „з українського бону не вплинуло ані одно зажалення добродушних „кмйоткуф“. Уявляємо собі немиле розчарування „Ґазети Варшавскої“, коли вона довідається скільки тих зажалень пішло до правних суверенів Східної Галичини.

Дописи з краю.

Купновкчі старі, повіт Рудчи.

При читальні „Просвіта“ утворився аматорський кружок і час до часу дає аматорські вистави. Та це не подобалося війтови Іванови Качмар Гната, з котрим громада вже два роки процесуєсь за торф, який продав, а гроші Бог знає де подів. Аматорський кружок приготовив на Стрітення виставу „Дай серцю волю заведе в неволю“, та війт заявив, що не дасть громадського дому на представлення. Тоді виділ кружка пішов на засідання громадської ради, яка проти волі війта відступила громадський дім на ту ціль. Однак війт заявив, що як він схоче, то представлення таки не буде. І дійсно за його старанням староство в Рудках заборонило представлення „z powodu chorób epidemicznych panujących w sąsiednich gminach“. На злість кружкови війт позволив молодим парубкам музики в той самий день і в тім самім домі. Чи не сором вам, війте, що ви топчете ці права, за котрі ваш син Микола мучиться на Чехах при українській армії. — *Сусід.*

Фонд „Учітеся брати мої“.

Великою культурною памяткою після минулорічного Шевченківського Свята полишиться видавничий фонд „Учітеся, брати мої“, оснований в наслідку всенародньої збірки. Сам факт, що виданий Товариством „Просвіта“ приказ сповнило наше громадянство, має свою вагу й вплив на дальший хід освітної акції в краю. Зібрано два міліони марок і приступлено зараз до зорганізованя фонду та начеркнення його діяльности. Твориться при Т-ві „Просвіта“ осібна кураторія, котра ставить своєю ціллю — бібліотеку задля самоосвіти і таким чином старається виповнити одну діймаючу прогалину у нашому культурному життю. На перший погляд може здаватися, що книжки видавані без системи; може дехто навіть піднесе закид, що видані книжки занадто спеціяльні. Годі впровадити систему там, де фонд міг видати всього чотири твори на протяві одного року. Не система важка, але важка ціль і до тої цілі змагає кураторія фонду „Учітеся“. Те саме явище побачимо, коли приглянемося подібним видавництвам других народів. Ріжниця одначе та, що у других народів відповідно до їх матеріяльної сили находиться змога видати відразу більшу скількість книжок з усіх ділянок. У нас маємо дві праці до української літератури і її історії, при чім зазначити треба, що „Шевченкова криниця“ є рівночасно твором, що підходить у обсяг етики і суспільних наук, а „Кирило-Методіївське Братство“ в обсяг історії культури. Праця М. Голубця (Про мистецтво) — перша в тому роді. Д-ра Рудницького: „Україна наш рідний край“ знаменитий підручник задля збудження любови вітчини шляхом пізнання її положення, географічних і природних життєвих умов. Заповіджені праці до української історії продовжатимуть намічену програму, а далі підуть праці, котрі разом з попередніми дадуть щойно ту систему, домагання котрої ставиться з ріжних боків.

Це плян великий. І коли хто вдумається в нього, побачить, яку велику культурну працю взяв на себе фонд „Учітеся“. А далі за тим найдемо відповідь, як допомогти фондови у веденню дальшої діяльности. Зложені гроші вичерпалися. Приходять, правда, впливи з уторгованих книжок, але вони не є так високі, щоби можна приступити зараз до дальших видань. Показується потреба як найбільшого й найшвидшого поширювання виданих книжок, аби торг дав поважніщі впливи. Вісімсот відновлених читалень, 50 філій, сотки других товариств — це установи, в котрих книжка повинна найтися зараз після її появи. Не забувати нам й тих тисячів нашої світської і духовної інтелігенції, обовязком котрої набувати, поширювати усі видавництва взагалі, фонду „Учітеся“ з окрема.

Фонд „Учітеся, брати мої“ звязаний тісно з іменем і культом Шевченка, цього геніяльного самоука, що своєю високою музою дав нам обличє народу. Цю обставину треба нам використати. Надходить місяць март, місяць свят Шевченка у цілому краю. Головне Товариство „Просвіта“ видало для тої цілі наказ, аби увесь дохід з концертів, вистав і других свят в память роковин Великого Кобзаря віддати на збільшення фонду „Учітеся, брати мої“. В наслідку цього наказу паде на всі відповідальні чинники обовязок усе зробити, щоби не бракло ніодної місцевости, звідки не вплинули би гроші на високу ціль. Наша стаття нехай буде пригадкою для всіх. Бо належить памятати, що тут входить в гру не тільки справа фонду, але й карність, яку проявить наше гро-

---

бо вони передовсім для Українців, Жидів і на пів-руських селян з під Ковна, Гродна.

Сортовання на мешканців упривілеєних і неупривілеєних бараків відбувалося у нас так: нам приказано бути при своїх річах, котрі ми винесли з вагонів. Ми стали дожидатись в довгій верениці. Польський урядник в мундурі, чи офіцер почав обхід в товаристві представника нашого транспорту, який наслідком спільної кільканедільної подорожі, знав нас всіх добре. І... карточки на право переходу в теплі бараки дістали виключно інтелігенти-Поляки.

„Холодних“ бараків пять. Всі однако довгі-предовгі. Се кінські стайні за бл. п. царювання Німців. Сиро, зимно, темно. Двері одні з переду, другі з заду. Ніколи не зачиняються, коло них непролазне болото. Болото й в середині бараків, у вузькім, довгім проході, та більш густе, плястичне. По обох боках проходу гори клунків, купи людей. З тисяча, а то й більше. Якийсь здержаний, гей би застрашений людський гамір. Люде мруть десятками. Особливо приїзжі з голодних губерній Росії. Сумні процесії з ношами, на яких померші, або умираючі тяжко хорі. Несуть їх своїж товариші біженці, яких польська служба забирає з „ogonków“ за ціну впущення в першу чергу туда, де вистоюючи в „ogonku“ хотіли дібратися. Одної днини ми начислили 48 мерців. Досвідні розказують, що пересічне денне число мерців 80.

Вся наша енергія була спрямована, щоби видістатися з Баранович. Нам пощастило. В шпиталь не попали. Постояли в „ogonku“ перед бараком для реґістрації, „odwszywialnią“, бараком N го 50, N го 100, N го 43, щоби одержати папери для виїзду. Скільки цих порогів;

Інтелігентному трудно визнатися, що вперед робити, куди йти. Питались ми, питались й мужики. Ми були свідками, як часто замісць відповіди діставали в карк, або в лице. Всяка спроба протесту, це проява „большевизму“ і неминучий за цим арешт.

Хто не добре відчув ще, що таке несправедливість, ріжниця між інтелігентом і не-інтелігентом, Поляком і не-Поляком, хай поїде відбувати кварантанну до Баранович. Цікаво, чому противники Польщі не оснують якої капітули „de propaganda Poloniae nvidia“. Тоді запропонуватиб у першу чергу на її членів — польських функціонарів із Баранович. Вони як не мога краще вщіплюють на самім вступі серед вертаючих з Росії мас, нехіть, а може й ненависть до Польщі. Наші товариші-Поляки шепотом ділилися з нами поміченнями: „coś podobnego nie spodziewaliśmy się“.

Не можу, хоч як жаль місця, не описати трохи докладнійше будинку в Барановичах, на якім пишається напис: „odwszywialnia“. Це дезінфекційна лазня. Всього одна для мущин і одна для женщин. Кождий з репатріянтів мусить там бути, бо не дістане червоної карточки, посвідчення контрольної стації відбутої кварантанни, без якого знову не дістане „dokument a podróży“. Там має „odwszywiać się“ 1000—1500 людей денно. Перед будинком намет, в якім і перед ним люде один другому стрижуть голови. Скоро, як будь і як хто вміє. При вході в „odwszywialnię“ кождий мусить відкрити голову. В кого не достаточно коротка чуприна, цього гонять назад. Хоч як змучені стоянкою, не можемо здержатися від сміху при виді цікаво обскубаних, зі „сходами“ чуприн, які вийшли з під операції принагідних фризієрів... Ми станули перед „odwszywialnią“ в „ogonku“ о 7-ій рано, вийшли з неї о 2-ій в полудне. Перед цим, як входили, не мали вошей, опісля кождий з нас чіхався.

Входить нараз 100 людей. Маленька цюпка. Розбираємося. Стиск. З обмерзінням замічаємо на голих тілах своїх сусідів воші. Віддаємо одежу до якогось мішка, котрий потім має йти в суху гарячу піч. Дати щось — конче треба. Хитро даємо це, чого не дуже жаль, як пропаде. Пішли в другу цюпку — лазню. Холодно. Надіваємо черевики і нагортки. На маленькім 20—30 кв. метрів просторі около 30 тушів. Ждемо з 10 хвилин. Пустили воду. З першу холодну, опісля теплу. Стали менш більш по 4-х під один туш. Помилися. Виходимо. Беремо свої мішки, котрі були в печах. З верха теплі в середині холодні. Тепло мало вбити воші.

Відтак вужиком, один за одним стаємо до щіплення.

І — найважнійша, головна причина побуту в Барановичах — кварантанна скінчена.

Тепер біганина і „ogonki“ за паперами. На їдженнє треба чекати в „ogonku“. В болоті страшеннім. Хвости довгі на сотні метрів. Сірі маси ждуть. Дощ, сніг. Станеш о 12-ій в полудне, о 6-ій вечером дістанеш трохи теплої фасолі. Стій в „ogonku“ за кипятком. І всюди годинами. І всюди непривітно-горді вирази функціонарів. І всюда маломінлива скаля найпростійшої лайки (наслідля Росії) в суміш зі словами: „dzicz, bydlę, sukiny syny, swołocz“.

Про те, як нас надували міняйли грошей (концесіоновані урядом) і не згадую. Ті з нас, котрі наслідком щасливої операції, що кошту-

мадянство при цій нагоді. Карність у цій справі буде, хто зна, чи не більшим і яркіщим доказом почитання Шевченка, ніж великі суми котрі вплинули би тільки з певного числа місцевостей.

У деяких місцевостях вирине певно питання, що й місцеві цілі потребують фондів. Так поставлене питання не може рішучо нікого оправдати, коли він не піде за наказом з головного Товариства. На місці, в повітових осередках, в сільських громадах є ще цілий рік на те, щоби придумати відповідний спосіб для зібрання фондів на власні потреби. Добре поставлена й грунтовно переведена кооперативна організація облегчить ситуацію місцевих установ. А тимчасом увесь дохід з Шевченківських свят мусить припасти кураторії фонду „Учітеся, брати мої“.

М. Галущинський.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Історія конфіскати календаря „Просвіти“ за 1922 р.

(Докінчення.)

Червоний оловець перечеркнув також на стор. 186 і 188 підтитул і уступ статті „Народне господарство“, про кольонізацію Східної Галичини (§. 65 а) з. к.), про поведення польської преси, про це, що буде, коли польський колоніст забере землю і загальні популяційні висновки про неможність кольонізації Східної Галичини на основі статистики сільських господарств і сільського населення цього краю.

Частинній конфіскаті улягла навіть така невинна стаття, як „Відбудова церков“ (§. 65 а) з. к.), бо прокураторови не подобалася „Галицька Україна“.

В статті „Інваліди“ сконфісковано згадку про боротьбу стрільців під Перемишлем і Городком, про їх терпіння в Домбю, Стшалкові, Вадовичах (§. 65 а) з. к.), дальше уступ, що теперішна влада тягне зі Східної Галичини тільки користи без вкладів зі свого боку (§. 65 а) з. к.) і одно слово, в якім доглянено провину з §. 302 з. к.

На стор. 213 сконфісковано часть підтитулу і велику більшість статті „Спроби громадського обєднання“, в якій головно йде мова про Всеукраїнську Національну Раду у Відни і її працю, а дальше про Раду Республіки в Тарнові. Історичні факти і документи, сконфіскованя у цій статті, друкував в 1921 р. „Український Вістник“ без перешкод, подаючи свого часу друком і резолюції Всеукр. Нац. Ради. Тепер це все злочин (§. 65 а) з. к.

Сконфісковано більшість статті „Риський мир“ в ріжних уступах задля знамен злочину (§. 65 а) з. к. Між иншими сконфісковано тост постанови арт. 2 риського трактату, ратифікованого варшавським соймом і оголошеного в Вістнику законів Польської Республики, в якій наводиться границю між Польщею і Радянською Україною. Також сконфісковано наведення статистичного матеріялу відносно обшару і людности українських земель, що припали Польщі і певні загальні уваги відносно риського договору (§. 65 а з. к.) Стався куріоз, що прокуратор сконфіскував точний текст польського закону!

Немилосердно поперечеркувано більшість статті „Східна Галичина“ (§. 65 а з. к.). Завданням цеї статті було дати читачеви вірний образ політичних подій, що зайшли в 1921 р. і мають значіння для Східної Галичини. Між иншими сконфісковано текст ухвал ради Ліги народів з 23. лютого 1921 р. в справі Східної Галичини і запит льорда Сесіля в англійській палаті громад з дня 6. липня 1921 р. в цій самій справі. Сконфісковані уступи обговорюють справи у нас всім відомі, про які часто писали і пише місцева українська і польська преса.

Вкінці сконфісковано в статейці некрольогу „Юра Готич“ згадку про муки, які перед смертю витерпів цей Гуцул, а які взято з життя (§. 300 з. к.).

По довгій чотиродневній розправі суд ухилив конфіскату уступу статті „Нові держави“ на стор. 84 означеного в рішенню Трибуналу пресового 8 б), дальше уступу статті „Що треба читати“ на стор. 99, означеного 9 а), дальше уступу статті „Щож нам робити“ на стор. 124, означеного 13 а), дальше сконфіскований останій уступ статті „Наше військо“ на стор. 149, означеного 15, дальше двох уступів статті „Київські Січові Стрільці“ на стор. 153, означених 16 а і 16 б), вкінці уступу статті „Східна Галичина“ на стор. 230 і 231, означеного 24 ф), не добачуючися згідно з виводами д-ра Барана в наведених вище уступах єства якого не буть каригідного вчинку.

Рівночасно змінив суд карну кваліфікацію змісту пісні „Гей не дивуйтесь“ на стор. 27 о стільки, що замість §. 65 а з. к.) принято §. 302 з. к., дальше змінив рівнож кваліфікацію змісту статті „Боротьба з неграмостністю“ в уступі 11 а) на стор. 78, добачуючися там тільки провини з 302 з. к. Вкінці змінив карну кваліфікацію уступу статті „Ірляндія“ на стор. 159, означеного 17 б, доглянувшися там рівнож тільки провини з §. 302 з, к., а не злочину з §. 65 а з. к.

Натомість затвердив в цілости конфіскату всіх прочих уступів згідно з рішенням окружного суду карного яко Трибуналу пресового з 3. грудня 1921 р. г, спр. Рг. 462/21|2.

Проти цього рішення, оскільки затверджено, або тільки змінено карну кваліфікацію зголосив д-р Ст. Баран жалобу з §. 494 проц. кар. до суду апеляційного, домагаючия повного ухилення конфіскати і звороту видавцеви по думці §. 491. проц. кар. забраних видавцеви органом державної поліції примірників інкримінованого календаря. Рівночасно прокуратор зголосив таку саму жалобу, жадаючи затвердження в цілости первісного рішення суду.

І так календар „Просвіти“ помандрував до апеляції. Там вже нема явної устної розправи. На днях одержав д-р Баран рішення апеляції, в якому апеляційний суд відкидує жалобу „Просвіти“ і прокуратора і затверджує в цілости рішення окружного суду карного з 10. січня 1922 р. Дальшої інстанції вже нема і 44. річник календаря „Просвіти“ опинився на стало на польському індексі заказаних книг.

Через конфіскату потерпіла „Просвіта“ шкоду около двох міліонів польських марок!

РІЖНІ ВІСТИ.

В справі Виленщини.

Польські часописи доносять з Риги: „Тут потверджують звістку про теперішні російсько-німецькі коншахти, що мають на меті як підбурювання ковенської Литви проти Польщі, так з другого боку заквестіоновання нового статуту Виленщини і загалом територіяльного укладу польської границі на сході“.

Англія проти мілітаризму Франції і Польщі.

В дискусії в англійській палаті громад над буджетом п. Аскіт підніс справу розоруження на суші. Він заявив м. и.: „Побіч Росії є в Европі тільки дві держави, що удержують великанські армії: Франція і Польща. Одна має 800 тисяч війська, друга 600 тисяч. Належить боліти, що Греція має 230-тисячну армію. По думці бесідника, в Европі так довго не буде мира, як довго істнуватимуть ці узброєні табори.

Хорватський замах в Реці.

„Пополо Романо“ доносить про невдалий замах Хорватів в Реці. Вони хотіли зайняти усі державні будинки, одначе мешканці їх відперли.

Загально-індійський конґрес.

Німецькі часописи доносять з з Бомбею, що дня 24. ц. м. розпічнеться там загально-індійський конґрес, що радитиме над методами поступовання супроти англійських властей. Англійські часописи стверджують, що заворушення в Індії повторюються і прибирають з кождим днем більші розміри.

Для господарської відбудови Европи.

Дня 22. ц. м. відбулося в Льондоні перше засідання міжнародного організаційного комітету корпорації для господарської відбудови Европи, на яких мають бути обговорені підстави створення народніх і міжнародніх корпорацій для відбудови господарських взаємин в Европі. В засіданню взяли участь представники В. Британії, Італії, Франції, Бельгії і Японії. Наради були довірочні. Комунікат буде оголошений по скінченню нарад. (Вольф).

Видача вбийників еспанського міністра.

На основі німецько еспанського договору німецький уряд видав еспанським властям двох Еспанців, обжалованих о вбийство б. президента міністрів Дато. Обжаловані сиділи від 21. жовтня в берлінській поліційній тюрмі. (Вольф).

Вінчання сербського короля в Букарешті.

По донесенням з Букарешту, дня 22. ц. м. відбулося там вінчання сербського короля Олександра з дочкою румунського короля.

Палеольоґ про совітську Росію.

Бувший французький посол в Петрограді Палеольоґ виступив в Парижі з докладом „про російську загадку“. Палеольоґ не допускає можливости еволюції більшевизму й не вірить в можливість переходу більшевиків до вільного демократичного устрою. На його думку більшевики будуть негайно зліквідовані, як тільки ослабиться терор. Палеольоґ стверджує, що більша частина Росії є цілком незалежна від Москви. Петроград також не цілком підлягає Москві. Палеольоґ гадає, що більшевицький режім буде зліквідований лише повстанням з права або з ліва.

Франція, на думку Палеольоґа, повинна йти на зустріч до поновлення вільної ідейної і сильної Росії. („У. Тр.“)

Релігія в совдепії.

Харківські „Вісти“ подають: У відповідь на запитання з місць про дозвіл духовенству навчати дітей, що не досягли 18-річного віку, закону божому, Н.К.Ю. (народній комісаріят юстиції) пояснив, що викладання всіх релігійних дисціплін по всіх державних та приватних школах, де викладають загально освітні предмети, заборонено 10 ст. декрету про відокремлення церкви від держави. Викладання закону божого й загалом релігійних дисціплін, як дітям, так і неповнолітним, що не досягли 18 років, заборонено відповідною інституцією безоглядно до того місця, де віруючі бажають орґанізувати такі виклади. Через це викладання закону божого забороняється як по храмах, так і по приватних домах. („У. Тр.“)

Стріча Льойда Джорджа і Поанкаре.

„Н. Фр. Прессе“ довідується з Льондону, що стріча поміж Льойдом Джорджем і Пуанкаре відбудеться правдоподібно в Кале або Бульонь.

В справі відбудови Росії.

Бюро Вольфа доносить: Англійський уряд доніс німецькому урядови, що конференція для створення синдикату відбудови Росії ухвалила покликати німецьких знатоків. Для обмеження проволоки в нарадах німецький уряд повинен вислати негайно своїх представників до Льондону. Представниками Німеччини будуть: б. держ. секретар д-р Бергман, як представник німецького банку і Кемпнер, як представник потасового синдикату. Вони поїдуть до Льондону як представники німецького торговельного і банкового світу. Цих нарад не належить ідентифікувати з льондонськими передсоюзними переговорами в справі генуенської конференції.

вала сотні тисяч совітських рублів, або продажі кількох пар остатнього біля, мали кількасот марок п. були предметом нашої правдивої заздрости.

Нарешті по 5-х днях витревалого бігання і стоянок в хвостах, спотілі до нитки (бож на своїх плечах треба більш як кільометер перенести останки пожитків), засмотрені у всемогучі „dokumenty podróży“, беремо з бою вагон, на якому крейдою написано „Lwów!“

Lwów! Скільки споминів, як побачили сей напис на вагоні! Сім літ з горою, Тебе коханий „Lwów“ не бачили. Тай чули з рідка. Що Ти перебував, у перве у Москві, почули від цих Твоїх мешканців, котрі якраз тому, що були тоді, як Ти перебував, не можуть вернути назад.

Нас 32-ох, які ранійш умовились, здобули вагон, заперлись і нікого не пускали, навчені твердим законом „боротьби за істнування“.

„В боротьбі здобудеш ти право своє“, сей клич ми чули „там“ на це, щоби провести його в життя „тут“.

Вагон теж без печі, прич і т. д. Товаровий. Половина листопада. Мороз добрий. Вода у наших ведрах замерзає, Ідемо.

Читачу, чи Ти знаєш, що таке „час“? Зглядно, чи довелось Тобі його відчути. Може бути Ти відчував його тоді, коли він летів. Але, той час волікся, тягнувся, поволі, болюче одностайно, се тільки може відчути той, хто замешкав на вулиці Баторого, або репатріянтом вертав з Баранович до Львова.

Шість день і сім ночей ми воліклися до Львова. Посилали до начальників депутації. Просили причіпити до особового поїзду, хоч їсти дати. І щож? дістали відповідь, що їдемо як „żywy towar“ і тому ніяк не можна.

Гай, гай! В Росії їхали спершу як нікому „ненужний груз“. Опісля взетками добилися назви „скоропортящийся груз“ (аби скорше їхати), аж нарешті в Польщі авансували на „żywy towar“.

Спасибіг і за це. Ми мали щастя, що живими доїхали до Львова, мали щастя, що попали ще в бараки „Jura“.

І — коли в кого жива уява, хай листопадову температуру понизить на кільканацять ступнів, десятки мерців збільшить до сотень, прибавить муки кінцевих бараків, буде мати теперішний образ тих надломаних екзистенцій, котрі опісля розходяться по селах і присілках, розносять воші і пошесть, а своїм знайомим, як житимуть, розкажуть, що є пекло на цім світі, а звуть його по вченому — репатріяція.

перішню форму української республики формою української державности і виступає проти тих українських груп, які цю форму поборюють.

При тому супроти теперішньої радянської влади на Україні нема в нього ані зерна критичного відношення.

Все, що йде з Москви й Харкова заслугує тільки на похвалу. В галицькій справі становище „Вперед“ неясне. Він не тільки ставиться дуже критично до окремих політичних актів українського правительства Галичини, але иноді виступає зі статтями, з яких можна би вносити, що він загалом не визнає українського правительства Галичини. За те в практичній політиці „Вперед“ робить те, що мусить робити кождий Українець: поборює польський окупаційний режім. Що більше, коли з арени світової політики приходять відрадні відомости про галицьку справу, „Вперед“ тішиться, тільки не має відваги собі і своїм читачам сказати, що прецінь ті відрадні відомости, це безпосередні наслідки того факту, що істнує українське правительство Галичини, яке постійно нагадує панам світової політики про галицьку справу“.

В слід за тим вичислює др. Лозинський органи української преси на еміграції; з яких важніщі: віденська „Воля“, що даючи багато фактичного матеріялу, позбавлена всякої політичної лінії, правительственний „Український Прапор“, гетьмансько-монархічне „Українське Слово“ в Берліні, комуністична „Наша Правда“ у Відні, „Соборна Україна“ Вишиваного та польська рептилька „Україна“.

Добродушність „Ґазет-и Варшавск-ої“.

„Ґазета Варшавска“, яка з фанфаронадою оголосила світови про свій „винахід“ найпевніщого засобу на „знищення Русі“ в формі викопання пропасти між українською інтелігенцією а селянськими масами, обговорює в останньому числі „побіду“, яку на її думку віднесла польська влада при конскрипції.

В першу чергу „стверджує“ „Ґазета Варшавска“, що „ошуство“ при допомозі якого рішили Українці настроїти населення проти конскрипції, було обдумане хитро і узгляднювало ті складники збірної психіки, в які треба було ціляти. До того ж роботу українських „аґітаторів“ облегчило нефортунне уложення конскрипційних формулярів.

„Ґазета Варшавска“ не хоче тим очевидно сказати, що мотиви, якими руководилось українське населення виступаючи і опираючись конскрипції, були слушні.

Кидається це в очі кождому, що з „історичної перспективи“ порівнує події, які зайшли після конскрипції зі змістом відозви Західно-Українського Уряду, датованої 14. серпня 1921. Відозва, яку „Ґазета Варшавска“ поміщує в цілости:

„Спис населення хочуть Поляки перевести так, щоби показати, що ніби в Галичині є їх стільки, що нас, або навіть більше, що отже Галичина має належати до них.

Полякам потрібний спис будинків на те, щоби виказати, що наші селяни і так мають богато будинків, отже не треба відбудовувати забудовань знищених війною, але усі гроші зібрані як податок від наших селян, обернути на ставлення будинків польським кольоністам.

Спису ґрунтів потребують вони на те, щоби: 1) виказати, що наші селяни нібито не потребують панського ґрунту, бо богато їх вигинуло на війні і від епідемій, тому й так мають досить землі, 2) щоби наложити великі податки.

Спису худоби потребують Поляки на те, щоби показати світови, що вони не робили великих реквізицій та щоби в відповідну пору можна було цю худобу забрати“.

„Ґазета Варшавска“, яка сліпа на все, що довкола неї діється, називає відозву і протиконскрипційну акцію „ошуканством“, кидається на загал „т. зв. українськей інтеліґенції“ і потішується тим, що акція не мала ані спонтанічного характеру ані успіху, бо... „з українського бону не вплинуло ані одно зажалення добродушних „кмиоткуф“. Уявляємо собі немиле розчарування „Ґазети Варшавскої“, коли вона довідається скільки тих зажалень пішло до правних суверенів Східної Галичини.

Дописи з краю.

Кулновичі старі, повіт Рудчи.

При читальні „Просвіта“ утворився аматорський кружок і час до часу дає аматорські вистави. Та це не подобалося війтови Іванови Качмар Гната, з котрим громада вже два роки процесуєсь за торф, який продав, а гроші Бог знає де подів. Аматорський кружок приготовив на Стрітення виставу „Дай серцю волю заведе в неволю“, та війт заявив, що не дасть громадського дому на представлення. Тоді виділ кружка пішов на засідання громадської ради, яка проти волі війта відступила громадський дім на ту ціль. Однак війт заявив, що як він схоче, то представлення таки не буде. І дійсно за його старанням староство в Рудках заборонило представлення „z powodu chorób epidemicznych panujących w sąsiednich gminach“. На злість кружкови війт позволив молодим парубкам музики в той самий день і в тім самім домі. Чи не сором вам, війте, що ви топчете ці права, за котрі ваш син Микола мучиться на Чехах при українській армії. — *Сусід.*

Фонд „Учітеся брати мої“.

Великою культурною памяткою після минулорічного Шевченківського Свята полишиться видавничий фонд „Учітеся, брати мої“, оснований в наслідку всенародньої збірки. Сам факт, що виданий Товариством „Просвіта“ приказ сповнило наше громадянство, має свою вагу й вплив на дальший хід освітної акції в краю. Зібрано два міліони марок і приступлено зараз до зорганізованя фонду та начеркнення його діяльности. Твориться при Т-ві „Просвіта“ осібна кураторія, котра ставить своєю ціллю — бібліотеку задля самоосвіти і таким чином старається виповнити одну діймаючу прогалину у нашому культурному життю. На перший погляд може здаватися, що книжки видавані без системи; може дехто навіть піднесе закид, що видані книжки занадто спеціяльні. Годі впровадити систему там, де фонд міг видати всього чотири твори на протяві одного року. Не система важка, але важка ціль і до тої цілі змагає кураторія фонду „Учітеся“. Те саме явище побачимо, коли приглянемося подібним видавництвам других народів. Ріжниця одначе та, що у других народів відповідно до їх матеріяльної сили находиться змога видати відразу більшу скількість книжок з усіх ділянок. У нас маємо дві праці до української літератури і її історії, при чім зазначити треба, що „Шевченкова криниця“ є рівночасно твором, що підходить у обсяг етики і суспільних наук, а „Кирило-Методіївське Братство“ в обсяг історії культури. Праця М. Голубця (Про мистецтво) — перша в тому роді. Д-ра Рудницького: „Україна наш рідний край“ знаменитий підручник задля збудження любови вітчини шляхом пізнання її положення, географічних і природних життєвих умов. Заповіджені праці до української історії продовжатимуть намічену програму, а далі підуть праці, котрі разом з попередніми дадуть щойно ту систему, домагання котрої ставиться з ріжних боків.

Це плян великий. І коли хто вдумається в нього, побачить, яку велику культурну працю взяв на себе фонд „Учітеся“. А далі за тим найдемо відповідь, як допомогти фондови у веденню дальшої діяльности. Зложені гроші вичерпалися. Приходять, правда, впливи з уторгованих книжок, але вони не є так високі, щоби можна приступити зараз до дальших видань. Показується потреба як найбільшого й найшвидшого поширювання виданих книжок, аби торг дав поважніщі впливи. Вісімсот відновлених читалень, 50 філій, сотки других товариств — це установи, в котрих книжка повинна найтися зараз після її появи. Не забувати нам й тих тисячів нашої світської і духовної інтелігенції, обовязком котрої набувати, поширювати усі видавництва взагалі, фонду „Учітеся“ з окрема.

Фонд „Учітеся, брати мої“ звязаний тісно з іменем і культом Шевченка, цього геніяльного самоука, що своєю високою музою дав нам обличє народу. Цю обставину треба нам використати. Надходить місяць март, місяць свят Шевченка у цілому краю. Головне Товариство „Просвіта“ видало для тої цілі наказ, аби увесь дохід з концертів, вистав і других свят в память роковин Великого Кобзаря віддати на збільшення фонду „Учітеся, брати мої“. В наслідку цього наказу паде на всі відповідальні чинники обовязок усе зробити, щоби не бракло ніодної місцевости, звідки не вплинули би гроші на високу ціль. Наша стаття нехай буде пригадкою для всіх. Бо належить памятати, що тут входить в гру не тільки справа фонду, але й карність, яку проявить наше гро-

бо вони передовсім для Українців, Жидів і на пів-руських селян з під Ковна, Гродна.

Сортовання на мешканців упривілеєних і неупривілеєних бараків відбувалося у нас так: нам приказано бути при своїх річах, котрі ми винесли з вагонів. Ми стали дожидатись в довгій верениці. Польський урядник в мундурі, чи офіцер почав обхід в товаристві представника нашого транспорту, який наслідком спільної кільканедільної подорожі, знав нас всіх добре. І... карточки на право переходу в теплі бараки дістали виключно інтелігенти-Поляки.

„Холодних“ бараків пять. Всі однако довгі-предовгі. Се кінські стайні за бл. п. царювання Німців. Сиро, зимно, темно. Двері одні з переду, другі з заду. Ніколи не зачиняються, коло них непролазне болото. Болото й в середині бараків, у вузькім, довгім проході, та більш густе, плястичне. По обох боках проходу гори клунків, купи людей. З тисяча, а то й більше. Якийсь здержаний, гей би застрашений людський гамір. Люде мруть десятками. Особливо приїзжі з голодних губерній Росії. Сумні процесії з ношами, на яких померші, або умираючі тяжко хорі. Несуть їх своїж товариші біженці, яких польська служба забирає з „ogonków“ за ціну впущення в першу чергу туда, де вистоюючи в „ogonku“ хотіли дібратися. Одної днини ми начислили 48 мерців. Досвідні розказують, що пересічне денне число мерців 80.

Вся наша енергія була спрямована, щоби видістатися з Барановичів. Нам пощастило. В шпиталь не попали. Постояли в „ogonku“ перед бараком для реґістрації, „odwszywialnią“, бараком N го 50, N го 100, N го 43, щоби одержати папери для виїзду. Скільки цих порогів!

Інтелігентному трудно визнатися, що вперед робити, куди йти. Питались ми, питались й мужики. Ми були свідками, як часто замісць відповіди діставали в карк, або в лице. Всяка спроба протесту, це проява „большевизму“ і неминучий за цим арешт.

Хто не добре відчув ще, що таке несправедливість, ріжниця між інтелігентом і не-інтелігентом, Поляком і не-Поляком, хай поїде відбувати кварантанну до Баранович. Цікаво, чому противники Польщі не оснують якої капітули „de propaganda Poloniae invicta“. Тоді запропонуватиб у першу чергу на її членів — польських функціонарів із Баранович. Вони як не мога краще вщіплюють на самім вступі серед вертаючих з Росії мас нехіть, а може й ненависть до Польщі. Наші товариші-Поляки шепотом ділилися з нами поміченнями: „coś podobnego nie spodziewaliśmy się“.

Не можу, хоч як жаль місця, не описати трохи докладнійше будинку в Барановичах, на якім пишається напис: „odwszywialnia“. Це дезінфекційна лазня. Всього одна для мущин і одна для женщин. Кождий з репатріянтів мусить там бути, бо не дістане червоної карточки, посвідчення контрольної стації відбутої кварантанни, без якого знову не дістане „dokument a podróży“. Там має „odwszywiać się“ 1000—1500 людей денно. Перед будинком намет, в якім і перед ним люде один другому стрижуть голови. Скоро, як будь і як хто вміє. При вході в „odwszywialnię“ кождий мусить відкрити голову. В кого не достаточно коротка чуприна, цього гонять назад. Хоч як змучені стоянкою, не можемо здержатися від сміху при виді цікаво обскубаних, зі „сходами“ чуприн, які вийшли з під операції принагідних фризієрів... Ми станули перед „odwszywialnią“ в „ogonku“ о 7-ій рано, вийшли з неї о 2-ій в полудне. Перед цим, як входили, не мали вошей, опісля кождий з нас чіхався.

Входить нараз 100 людей. Маленька щопка. Розбираємося. Стиск. З обмерзінням замічаємо на голих тілах своїх сусідів воші. Віддаємо одежу до якогось мішка, котрий потім має йти в суху гарячу піч. Дати щось — конче треба. Хитро даємо це, чого не дуже жаль, як пропаде. Пішли в другу щопку — лазню. Холодно. Надіваємо черевики і нагортки. На маленькім 20—30 кв. метрів просторі около 30 тушів. Ждемо з 10 хвилин. Пустили воду. З першу холодну, опісля теплу. Стали менш більш по 4-х під один туш. Помилися. Виходимо. Беремо свої мішки, котрі були в печах. З верха теплі в середині холодні. Тепло мало вбити воші.

Відтак вужиком, один за одним стаємо до щіплення.

І — найважнійша, головна причина побуту в Барановичах — кварантанна скінчена.

Тепер біганина і „ogonki“ за паперами. На їдженнє треба чекати в „ogonku“. В болоті страшеннім. Хвости довгі на сотні метрів. Сірі маси ждуть. Дощ, сніг. Станеш о 12-ій в полудне, о 6-ій вечером дістанеш трохи теплої фасолі. Стій в „ogonku“ за кипятком. І всюди годинами. І всюди непривітно-горді вирази функціонарів. І всюда маломінлива скаля найпростійшої лайки (наслідля Росії) в суміш зі словами: „dzicz, bydlę, sukiny syny, swołocz“.

Про те, як нас надували міняйли грошей (концесіоновані урядом) і не згадую. Ті з нас, котрі наслідком щасливої операції, що кошту-

мадя ство при цій нагоді. Карність у цій справі буде, хто зна, чи не більшим і яркіщим доказом почитання Шевченка, ніж великі суми котрі вплинули би тільки з певного числа місцевостей.

У деяких місцевостях вирине певно питання, що й місцеві цілі потребують фондів. Так поставлене питання не може рішучо нікого оправдати, коли він не піде за наказом з головного Товариства. На місці, в повітових осередках, в сільських громадах є ще цілий рік на те, щоби придумати відповідний спосіб для зібрання фондів на власні потреби. Добре поставлена й грунтовно переведена кооперативна організація облегчить ситуацію місцевих установ. А тимчасом увесь дохід з Шевченківських свят мусить припасти кураторії фонду „Учітеся, брати мої“.

М. Галущинський.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Історія конфіскати календаря „Просвіти“ за 1922 р.

(Докінчення.)

Червоний оловець перечеркнув також на стор. 186 і 188 підтитул і уступ статті „Народне господарство“, про кольонізацію Східної Галичини (§. 65 а) з. к.), про поведення польської преси, про це, що буде, коли польський колоніст забере землю і загальні популяційні висновки про неможність кольонізації Східної Галичини на основі статистики сільських господарств і сільського населення цього краю.

Частинній конфіскаті улягла навіть така невинна стаття, як „Відбудова церков“ (§. 65 а.) з. к.), бо прокураторови не подобалася „Галицька Україна“.

В статті „Інваліди“ сконфісковано згадку про боротьбу стрільців під Перемишлем і Городком, про їх терпіння в Домбю, Стшалкові, Вадовичах (§. 65 а) з. к.), дальше уступ, що теперішна влада тягне зі Східної Галичини тільки користи без вкладів зі свого боку (§. 65 а) з. к.) і одно слово, в якім доглянено провину з §. 302 з. к.

На стор. 213 сконфісковано часть підтитулу і велику більшість статті „Спроби громадського обєднання“, в якій головно йде мова про Всеукраїнську Національну Раду у Відни і її працю, а дальше про Раду Республіки в Тарнові. Історичні факти і документи, сконфіскованя у цій статті, друкував в 1921 р. „Український Вістник“ без перешкод, подаючи свого часу друком і резолюції Всеукр. Нац. Ради. Тепер це все злочин (§. 65 а) з. к.

Сконфісковано більшість статті „Риський мир“ в ріжних уступах задля знамен злочину (§. 65 а) з. к. Між иншими сконфісковано тост постанови арт. 2 риського трактату, ратифікованого варшавським соймом і оголошеного в Вістнику законів Польської Республики, в якій наводиться границю між Польщею і Радянською Україною. Також сконфісковано наведення статистичного матеріялу відносно обшару і людности українських земель, що припали Польші і певні загальні уваги відносно риського договору (§. 65 а з. к.) Стався куріоз, що прокуратор сконфіскував точний текст польського закону!

Немилосердно поперечеркувано більшість статті „Східна Галичина“ (§. 65 а з. к.). Завданням цеї статті було дати читачеви вірний образ політичних подій, що зайшли в 1921 р. і мають значіння для Східної Галичини. Між иншими сконфісковано текст ухвал ради Ліги народів з 23. лютого 1921 р. в справі Східної Галичини і запит льорда Сесіля в англійській палаті громад з дня 6. липня 1921 р. в цій самій справі. Сконфісковані уступи обговорють справи у нас всім відомі, про які часто писали і пише місцева українська і польська преса.

Вкінці сконфісковано в статейці некрольоґу „Юра Готич“ згадку про муки, які перед смертю витерпів цей Гуцул, а які взято з життя (§. 300 з. к.).

По довгій чотиродневній розправі суд ухилив конфіскату уступу статті „Нові держави“ на стор. 84 означеного в рішенню Трибуналу пресового 8 б), дальше уступу статті „Що треба читати“ на стор. 99, означеного 9 а), дальше уступу статті „Щож нам робити“ на стор. 124, означеного 13 а), дальше сконфіскований останій уступ статті „Наше військо“ на стор. 149, означеного 15, дальше двох уступів статті „Київські Січові Стрільці“ на стор. 153, означених 16 а і 16 б), вкінці уступу статті „Східна Галичина“ на стор. 230 і 231, означеного 24 ф), не добачуючися згідно з виводами д-ра Баряна в наведених вище уступах єства якого не буть каригідного вчинку.

Рівночасно змінив суд карну кваліфікацію змісту пісні „Гей не дивуйтесь“ на стор. 27 о стільки, що замість §. 65 а з. к.) принято §. 302 з. к., дальше змінив рівнож кваліфікацію змісту статті „Боротьба з неграмостністю“ в уступі 11 а) на стор. 78, добачуючися там тільки провини з 302 з. к. Вкінці змінив карну кваліфікацію уступу статті „Ірляндія“ на стор. 159, означеного 17 б, доглянувшися там рівнож тільки провини з §. 302 з, к., а не злочину з §. 65 а з. к.

Натомість затвердив в цілости конфіскату всіх прочих уступів згідно з рішенням окружного суду карного яко Трибуналу пресового з 3. грудня 1921 р. г, спр. Рг. 462/21|2.

Проти цього рішення, оскільки затверджено, або тільки змінено карну кваліфікацію зголосив д-р Ст. Баран жалобу з §. 494 проц. кар. до суду апеляційного, домагаючися повного ухилення конфіскати і звороту видавцеви по думці §. 491. проц. кар. забраних видавцеви органом державної поліції примірників інкримінованого календаря. Рівночасно прокуратор зголосив таку саму жалобу, жадаючи затвердження в цілости первісного рішення суду.

І так календар „Просвіти“ помандрував до апеляції. Там вже нема явної устної розправи. На днях одержав д-р Баран рішення апеляції, в якому апеляційний суд відкидує жалобу „Просвіти“ і прокуратора і затверджує в цілости рішення окружного суду карного з 10. січня 1922 р. Дальшої інстанції вже нема і 44. річник календаря „Просвіти“ опинився на стало на польському індексі заказаних книг.

Через конфіскату потерпіла „Просвіта“ шкоду около двох міліонів польських марок!

вала сотні тисяч совітських рублів, або продажі кількох пар остатнього біля, мали кількасот марок п. були предметом нашої правдивої заздрости.

Нарешті по 5-х днях витревалого бігання і стоянок в хвостах, спотілі до нитки (бож на своїх плечах треба більш як кільометер перенести останки пожитків), заосмотрені у всемогучі „dokumenty podróży“, беремо з бою вагон, на якому крейдою написано „Lwów!“

Lwów! Скільки споминів, як побачили сей напис на вагоні! Сім літ з горою, Тебе коханий „Lwów“ не бачили. Тай чули з рідка. Що Ти перебував, у перве у Москві, почули від цих Твоїх мешканців, котрі якраз тому, що були тоді, як Ти це перебував, не можуть вернути назад.

Нас 32-ох, які раніш умовились, здобули вагон, заперлись і нікого не пускали, навчені твердим законом „боротьби за істнування“.

„В боротьбі здобудеш ти право своє“, сей клич ми чули „там“ на це, щоби провести його в життя „тут“.

Вагон теж без печі, прич і т. д. Товаровий. Половина листопада. Мороз добрий. Вода у наших ведрах замерзає, Ідемо.

Читачу, чи Ти знаєш, що таке „час“? Зглядно, чи довелось Тобі його відчути. Може бути Ти відчував його тоді, коли він летів. Але, той час волікся, тягнувся, поволі, болюче одностайно, се тільки може відчути той, хто замешкав на вулиці Баторого, або репатріянтом вертав з Баранович до Львова.

Шість день і сім ночей ми воліклися до Львова. Посилали до начальників депутації. Просили причіпити до особового поїзду, хоч їсти дати. І щож? дістали відповідь, що їдемо як „żywy towar“ і тому ніяк не можна.

Гай, гай! В Росії їхали спершу як нікому „ненужний груз“. Опісля взетками добилися назви „скоропортящийся груз“ (аби скорше їхати), аж нарешті в Польщі авансували на „żywy towar“.

Спасибіг і за це. Ми мали щастя, що живими доїхали до Львова, мали щастя, що попали ще в бараки „Jura“.

І — коли в кого жива уява, хай листопадову температуру понизить на кільканацять ступнів, десятки мерців збільшить до сотень, прибавить муки кінцевих бараків, буде мати теперішний образ тих надломаних екзистенцій, котрі опісля розходяться по селах і присілках, розносять воші і пошесть, а своїм знайомим, як житимуть, розкажуть, що є пекло на цім світі, а звуть його по вченому — репатріяція.

РІЖНІ ВІСТИ.

В справі Виленщини.

Польські часописи доносять з Риги: „Тут потверджують звістку про теперішні російсько-німецькі коншахти, що мають на меті як підбурювання ковенської Литви проти Польщі, так з другого боку заквестіоновання нового статуту Виленщини і загалом територіяльного укладу польської границі на сході“.

Англія проти мілітаризму Франції і Польщі.

В дискусії в англійській палаті громад над буджетом п. Аскіт підніс справу розоруження на суші. Він заявив м. и.: „Побіч Росії є в Европі тільки дві держави, що удержують великанські армії: Франція і Польща. Одна має 800 тисяч війська, друга 600 тисяч. Належить боліти, що Греція має 230-тисячну армію. По думці бесідника, в Европі так довго не буде мира, як довго істнуватимуть ці узброєні табори.

Хорватський замах в Реці.

„Пополо Романо“ доносить про невдалий замах Хорватів в Реці. Вони хотіли зайняти усі державні будинки, одначе мешканці їх відперли.

Загально-індійський конґрес.

Німецькі часописи доносять з з Бомбею, що дня 24. ц. м. розпічнеться там загально-індійський конґрес, що радитиме над методами поступовання супроти англійських властей. Англійські часописи стверджують, що заворушення в Індії повторюються і прибирають з кождим днем більші розміри.

Для господарської відбудови Европи.

Дня 22. ц. м. відбулося в Льондоні перше засідання міжнародного організаційного комітету корпорації для господарської відбудови Европи, на яких мають бути обговорені підстави створення народніх і міжнародніх корпорацій для відбудови господарських взаємин в Европі. В засіданню взяли участь представники В. Британії, Італії, Франції, Бельгії і Японії. Наради були довірочні. Комунікат буде оголошений по скінченню нарад. (Вольф).

Видача вбийників еспанського міністра.

На основі німецько еспанського договору німецький уряд видав еспанським властям двох Еспанців, обжалованих о вбийство б. президента міністрів Дато. Обжаловані сиділи від 21. жовтня в берлінській поліційній тюрмі. (Вольф).

Вінчання сербського короля в Букарешті.

По донесенням з Букарешту, дня 22. ц. м. відбулося там вінчання сербського короля Олександра з дочкою румунського короля.

Палеольоґ про совітську Росію.

Бувший французький посол в Петрограді Палеольоґ виступив в Парижі з докладом „про російську загадку“. Палеольоґ не допускає можливости еволюції більшевизму й не вірить в можливість переходу більшевиків до вільного демократичного устрою. На його думку більшевики будуть негайно зліквідовані, як тільки ослабиться терор. Палеольоґ стверджує, що більша частина Росії є цілком незалежна від Москви. Петроград також не цілком підлягає Москві. Палеольоґ гадає, що більшевицький режім буде зліквідований лише повстанням з права або з ліва.

Франція, на думку Палеольоґа, повинна йти на зустріч до поновлення вільної ідейної і сильної Росії. („У. Тр.“)

Релігія в совдепії.

Харківські „Вісти“ подають: У відповідь на запитання з місць про дозвіл духовенству навчати дітей, що не досягли 18-річного віку, закону божому, Н.К.Ю. (народній комісаріят юстиції) пояснив, що викладання всіх релігійних дисціплін по всіх державних та приватних школах, де викладають загально освітні предмети, заборонено 10 ст. декрету про відокремлення церкви від держави. Викладання закону божого й загалом релігійних дисціплін, як дітям, так і неповнолітним, що не досягли 18 років, заборонено відповідною інституцією безоглядно до того місця, де віруючі бажають організувати такі виклади. Через це викладання закону божого забороняється як по храмах, так і по приватних домах. („У. Тр.“)

Стріча Льойда Джорджа і Пуанкаре.

„Н. Фр. Прессе“ довідується з Льондону, що стріча поміж Льойдом Джорджем і Пуанкаре відбудеться правдоподібно в Кале або Бульонь.

В справі відбудови Росії.

Бюро Вольфа доносить: Англійський уряд доніс німецькому урядови, що конференція для створення синдикату відбудови Росії ухвалила покликати німецьких знатоків. Для обмеження проволоки в нарадах німецький уряд повинен вислати негайно своїх представників до Льондону. Представниками Німеччини будуть: б. держ. секретар д-р Берґман, як представник німецького банку і Кемпнер, як представник потасового синдикату. Вони поїдуть до Льондону як представники німецького торговельного і банкового світу. Цих нарад не належить ідентифікувати з льондонськими передсоюзними переговорами в справі генуенської конференції.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Японські услівя визнання совітської Росії.

Ганновер (ПАТ.) Як доносять із Токіо, заявив в парляменті бар. Ушіда, що Японія схильна визнати російську републику совітів, коли вона прийме услівя ґенуенської конференції.

Конференція сукцесійних держав.

Рим (ПАТ.) Вчера відбулося пленарне засідання конференції сукцесійних держав. Предс. Імперіялі сподіється, що конференція зуміє поладнати всі справи, що є предметом студій вже від червня. Конференція зложила комісію для справдження повновластай і редакційну.

Кабінетна криза в Італії.

Айльвайс. (ПАТ.) Радіо. З Риму доносять, що през. палати Де Ніколя зрікся оконечно місії утворення кабінету.

Рим. (ПАТ.) ВБК. Доносять, що король поручив місію утворення кабінету Орляндови. Орляндо прийняв місію, але задумує задержати лише президентуру, а теку міністра загр. справ віддасть Тітоніему.

Синдикат для відбудови Европи.

Льондон (ПАТ.) Райтер. Сьогодня відбулася конференція англійських, французьких, італійських і японських делеґатів, яка має на цілі заложення міжнародного синдикату для економічної відбудови Европи. Французьке правительство заступають Сержент і Шнайдер. Передівсім займалася конференція справою капіталу потрібного для заложення синдикату. Наради триватимуть завтра і позавтра, для опрацьовання проєкту котрий має ється предложити Ґенуенській конференції.

Наради між Л. Джорджем і Пеанкаре.

Льондон. (ПАТ.) Райтер. Доносять, що Ґенуенська конференція має бути головним предметом нарад між Льойд Джорджем і Поанкаре По всякій правдоподібности обговорюватимуть також французько-англійську угоду.

В Портуґалії спокій.

Льондон. (ПАТ.) Вольф. Як доносить телеґрама, вислана з Лісбони дня 21. ц. м., панує там повний спокій. Війська є по стороні правительства. — Республиканська ґвардія зложила оруже. Члени правительства всетаки не вернули ще до Лісбони.

Участь балтійських держав у ґенуенській конференції.

Риґа. (ПАТ.) ВКБ. Французьке правительство візвало нотою правительства балтійських держав до співучасти в ґенуенській конференції Однак рівночасно зажадало, щоби маєтки відібрані французьким горожанам звернено їм, та щоби балтійські держави прийняли на себе часть російських державних довгів.

Мобілізація комуністів.

Москва (ПАТ.) Проголошемобілізацію комуністів, уроджених в рр. 1899, 1900 і 1902. в цілі скріплення армії напливом свіжих і вірних правительству елементів.

Повстанне в Батумі.

Айльвезе. (ПАТ.) „Пті Парізієн" доносить, що в Батумі вибухло протибільшевицьке повстанне грузинських військ.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя.

За відсутністю теми.

— Про що пишеш нині свій малий фейлетон? питаю нині товариша Аркадія Півня.

— Власне в тім річ, що не достає мені теми. По останніх балях, забавах, равтах, сходинах, вечерках, гутірках, атентатах в каварнях і т. и. (а все те на добродійні цілі!) чоловік так втомився і вибився так з фізичних і духових сил, що годі чого путнього додуматися. Виручи, товаришу!

— От вилазить українська натура! — кажу йому. Втомився, збився з сил, неможу.. виручуй, Варяже. Ну, та я тобі не дивуюся. Сама твоя назва „Півень" оправдує тебе в тому разі. Бо, як що ти і натурою півень, то ніщо дивного, що ті всі балі „і прочі і прочі" доїхали тобі кінця. Зрештою півень піє в означених годинах, а часами находить такий час, що й зовсім не відзивається... А про що тут мені написати? Хиба про те, як то тяжко нині знайти підхожу тему... Тобі важко, товаришу фейлетоністе, а щож говорити про мене, як про митусівського поета? Теми для поезії то золото у польському скарбі, їх число й вага все постійні, — за те консументів з дня на день більшає. Поетів у нас нині нівроку, почавши від екс-ім — і т. д. — пресіоністів, а скінчивши на Лімниченку. І кождий оригінальний, і кождий засвоїв собі питомість, більше, або менше питому, аж до цілковитої безпритомности.

Як тільки не почнеш, за що не зачепиш, все потрапиш на чиюсь нуту. Тільки послухай:

Моя мила, яснокрила,
Промов слово, барвінково...
Ого, виходить Сердицький!

В тебе, люба, чудні губи!
Пречудові твої груди —
Хто не гляне, лотром буде!

Вилазить Бабій! Ні, покину еротику... Давай щось настроєного:

Там від слоти сліпнуть стоги, —
просто вкрадене в Купчинського.
Чи ти, чи я? Чи то кармельки,
Чи може твої пантофель...

Чисто Бобинський!...
Хиба на фільософічну тему:

Ти знаєш, місяцю, здавна,
Що все на світі суєта...

Скажуть, що відписав від Шкрумеляка!

Ні, таки не дасться мені нині щонебудь вшкварити. Треба ждати на натхніння, за яке у поетів нині ще важче, як за обєктивність у П. П. С. в справі Східної Галичини, або — стабілізацію сусідської валюти. А тимчасом мети я діпняв — бо й Півня виручив — а це чейже почесна для кавалера роля! — і фейлетон написав, мимо відсутности теми..., власне про її відсутність.

Варяг.

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Степан Баран

веде канцелярію
у Львові, ринок 10, І. пов.
(дім тов. „Просвіта").

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** „Громадський Вістник" ч. 6 з дня 24. лютого 1922 сконфіскувала прокураторія за перший уступ вступної статті п. з. „Позір українська інтеліґенціє!", за заголовок другої з черги статті, за кінець статті п. з. „Чого хочуть Галичане", передруковану з варшавської „Української Трибуни" (ч. 40) та за один уступ статті п. з. Історія конфіскати календаря „Просвіти" за 1922 р." (1).

— **Конфіската „Української Трибуни".** Варшавська прокураторія сконфіскувала 40 ч. „Української Трибуни" з притягненням до судової відповідальности винних у виданню і розповсюдненню того числа. За що саме ґазета сконфіскована, не відомо, бо в наказі комісаріяту це не зазначено.

— **І в церкві арештують!** До семінаріяльної церкви при вул. Коперника впали підчас богослуження, яке відправляв ректор о. др Галущинський, поліційні аґенти, не скидаючи шапок і з галасом арештували на місци 3 богословів, між ними Кулинського, які клячали при престолі. Їх арештовано за те, що мали втікти свого часу з вадовицького табору. Щойно на інтервенцію ректора їх на другий день випущено. Український загал дуже обурений таким поведенням поліційних органів, бо це подобає на злочинну провокацію.

— **Бандити дусталі.** В Гранках-Кутах, бобрецького повіту, задусили ночю на 9. ц. м. бандити Верещинський і Ляляк старушку Анелю Маланчук. Бандитів арештовано. Старуха, то рідна тітка Верещинського.

— **Федак і тов.** По кількадневнім побуті у Варшаві повернули до Львова прокуратори Ґіртлер і Маліна, які предложили компетентним чинникам акт обжалування, виготовлений проти Федака і товаришів, вмішаних в справу замаху на Пілсудского. Від рішення центральних властей буде залежати дальший хід справи. Який результат принесла подорож обох прокураторів, поки що не знати. („Хвіля").

— **Скандал з міністром Довнаровичем.** Міністер внутрішних справ Довнарович, що повинен дбати про публичний порядок в краю, заколотив його ось таким робом. Захотілося йому нового помешкання, бо дотеперішне видавалося йому за малим, і він післав свойого аґента на пошукування. Жертвою того впали дві убогі родини, яких аґент вже був викинув на улицю, і тільки завдяки тому, що цей скандал і самоволя стали голосними в цілій Польщі, міністер відкликав своє „зарядження".

— **Цвях в хліб.** До нашої редакції зголосився один читач, котрий кусаючи хліб найшов в нім 2-центиметровий цвях і покалічив собі піднебіння. Хліб куплений був в склепі Міського закладу апровізаційного при вул. Жовківській біля рампи, а походить він з пекарні Кароля Язловского. Цією пекарнею повинен занятися блище маґістрат.

— **Театр „Бесіди" в Перемишли** дає дві вистави: дня 1 марта „Тартюф", комедію Ж. Молієра, і дня 2. марта „Одружіння", комедію М. Гоголя. В головних ролях: Борисохлібська, Бенцаль, Галіцинська, Загаров, Козак-Вірленська, Крушельницький, Стадникова, Стадник, Совачева і и.

— **„Адютант" Бельведеру.** У Варшаві арештовано якогось Солтиковского, який представляв себе за ґрафа Тишкевича, адютанта Бельведеру, і в мундурі польського поручника обманював богато людей так, що ніби то позичав а деколи просто крав зброю, біжутерії то що, Це вже третий злодій-гохштаплер, що представляється за ґр. Тишкевича.

— **Трійливі ґази на услугах справедливости.** Від 22 цвітня б. р. мають в Америці завести новий спосіб умертвлювання засуджених злочинців. Замісць електрики будуть послугуватися ґазом. Це буде ще лекша смерть, бо наступить підчас сну засудженця через отворення ґазових проводів.

— **Осторожно з сірниками** марки „Wulkan" з Рівного! Вони при запаленню розприскують огонь на лице і убрання.

— **Польський міністер і німецькі аґенти.** „Ґазета цодзенна" з 24 ц. м. доносить, що в осени 1921 р. арештовано шайку німецьких шпіонів які оперували на території цілої Польщі. З записок одного з них Машка, виходить, що в шпіонську аферу вмішаний б. міністер заграничних справ а теперішний амбасадор в Японії, Патек. Він мав сказати Машкови, який, як давний знакомий, просив міністра о пораду перед арештованням, таке: Ви є німецьким аґентом, тож утікайте чимскорше за границю, бо буду примушений вас арештувати. — Що скаже про нас заграниця коли довідається про те все? питає „Ґазета цодзенна".

— **Ленін — хорий.** Преса подає, шо Ленін захорував на нервовий розстрій.

— **Вистава для молоді.** Як другу чергову виставу з оперового репертуару ставить театр „Бесіди" в неділю, дня 26 ц. м, пополудни для шкільної молоді оперу Ф. Сметани „Продана наречена" при участи оперових артистів Вп. Туркевичівної, Ґаєка, Рубчака і ин. — Білети по ціні 150 Мп. продає „Народна Торговля".

— **Тартюф**", комедія Ж. Молієра на бажання П. Т. Публики в суботу, дня 25 лютого.

В неділю вечером другий раз „Казка старого млина", драма С. Черкасенка.

— **Торгують живим товаром.** До Малої Азії привозять масово російські дівчата від 11 до 20 літ; Турки купують їх до гаремів і публичних домів. Дві сестри в віці 14—15 літ купив один „купець" за 6 пудів муки, а в Трапезунті продав їх за 2.000 тур. лірів. Дівчата говорять в розпуці, що краще вже так жити, ніж умирати з голоду.

— **Справа Роздола-Крушельницького** про яку ми вчера доносили, закінчилася звільненням Роздола від вини убийства, а засуджено його тільки на 1 місяць арешту за недозволене ношення оружя.

— **„Тягнуть" данину.** В Новім селі біля Куликова арештували селянина Дмитра Принаду, який на питання жандарма, чи заплатить данину, відповів; „Хибаж ви не бачите моїх гараздів? Скорше нехай дадуть мені данину. щоби я з голоду не вмер та по війні відбудувався..."

— **Випущені на волю.** З тюрми при вул. Баторія випущено студентів Николайка, Поридка, Креховецького, а при вул. Яховича студента Заславського, про якого муки ми доносили.

— **„Геройський професор".** Селянин Михайло Погорілець з Гребенки коло Куликова дорікав місцевому учителеви-Полякови Рублеви, що він замало займається школою, а більше політикою. На це учитель напав на селянина і приложивши йому револьвер до грудий, почав бити по лиці! Коли люде надбігли боронити невинного, учитель втік зі села.

— **З волинських гараздів.** Комендант постерунку в Турійську на Ковельщині не дозволив на урядження публичної збірки, яка мала відбутися 15 лютого на цілі діточого захисту, мимо того, що на збірку мав Комітет дозвіл від ковельського старости.

— **„Артисти" працюють.** В поїзді з Александрова до Торуня окрадено подорожну Ґурецку тим робом: До переділу всів злодій і за хвилю якимись середником спровадив твердий сон подорожної, підчас якого взяв її валізку і готівку. — В поспішнім поїзді зі Львова до Перемишля вкрадено Г. Чекаєви з валізки 70.000 тисяч мп.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника"! — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника".

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

ПОКАЗ ДО УКРАЇНСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ ТА ИНШИХ СЛУЖБОВИКІВ.

Від р. 1914 істнує Пенсійний Інститут українських приватних урядників у Львові, як заступничий пенсійний інститут по думці § 65 закона з 6. грудня 1906 австр. В. з. д. ч. 1 з р. 1907 і ціс. розпорядку з 2 червня 1914 австр. В. з. д. ч. 138, в котрім можуть і повинні в тім лиш інституті всі українські службодавці, що затруднюють у себе службовиків, підлягаючих обвязкови обезпечення, обезпечати.

Після нового закона з 10. грудня 1921 (Дн. з. Р. П. ч. 59 з 12. липня 1921), на основі котрого переводимо зміну нашого статута, мусять бути обезпечені також і такі службовики, котрі не побирають ніякої винагороди. За підставу до обезпечення принимається всі річні побори (з додатками, як хатне, дорожняне, одежеве і т. п.), службовика, однак найвисшою підставою до обезпечення є квота 60.000 мп. річно. Безплатні службовики і ті, що не побирають 3000 мп. річно, мусять бути обезпечені на квоту найменше 3000 мп. річно.

Немічна рента складається з основної квоти і приросту, яка виносить в нашім інституті по 5 роках 30 проц. (в державнім 20 проц.) пересічних річних поборів, які служать за підставу до обезпечення і в кождому дальшому пятиліттю добивається до повної квоти процентовий приріст так, що по 40 літах служби винесе немічна рента 100 проц. (в державнім 75 проц.) підставі до обезпечення, отже при висоті 60.000 мп. винесло би це 60.000 мп.

Місячні премії виносять 1 проц. річних поборів, які служать підставою до обезпечення, то є 12 проц. на рік. Премії за службовиків, котрі не побирають жадної винагороди, побирають до висоти 3000 мп. річно, платить сам службодавець, від 3001 до 40.000 мп. службодавець платить $^2/_3$. обезпечений $^1/_3$, від 40.001 до 60.000 мп. платять премії службодавець і обезпечений по половині. Ті, що добровільно обезпечаться, платять усі премії самі.

Подаючи коротенькі загальні користи з обезпечення в нашім інституті, а з огляду на те, що наш інститут є новим законом загрожений закриттям діяльности, якщо не викажемося 1000 членами, до котрих нам ще далеко, просимо всіх службодавців, котрі затруднюють у себе службовиків, конечно і неайно приступити з обезпеченням своїх службовиків до нашого інституту, тим більше, що услівя обезпеки у нас корисніші, чим в державнім пенсійнім заведенню.

Потрібні друки для зголошення до обезпеки службовиків висилає і всіх інформацій уділяє Пенсійний Інститут українських приватних урядників у Львові, ул. Домініканська 11. II. пов.

Пенсійний Інститут українських приватних урядників у Львові.

Економічна відбудова Росії.

В кількох заграничних часописях появилася розмова з головою управи „Allgemeine Elektrizität-Gesellschaft", відомим фінансістом д-ром Дайтшом.

На його думку неекономічне оздоровлення світа не можна числити, доки в Росії не буде привернене нормальне життя. Ніяка поодинока держава цеї проблеми нерозвяже, лише повинен утворитися міжнародний фінансовий синдикат при участи великих держав. Росія це країна заможного селянства. Совітські гроші стратили всяку вартість. Якщо хліборобам в заміну за рільничі продукти дати потрібні їм товари, то інтензивність рільництва зросте. Перш усього треба привернути залізничу комунікацію Значне число паровозів до Росії вже вислано, а на весну Німці доставлять 700 паровозів. В тімже часі з Англії побудуть опалеві матеріяли, яких Росія дуже потребує. Потреба комунікації причиниться також до припинення епідемій. Опісля треба подумати про заосмотрення Росії в хліборобські машини та привернення цукрового промислу Росія не може тепер платити готівкою, і тому консорція мусить в заміну за товари одержати концесії, щоби сама могла сплачувати свої претенсії. Росія це скарбниця природних богацтв, але все це треба добути. На совітський устрій не треба звертати уваги, тимбільше, що його повалення викликало би неминучу анархію Зєдинені Держави завалені сирівцем, а в полудневій Америці кукурудзу уживають за топливо. В тім самім часі в Росії мами їдять свої діти. Більшевики добре зробили, що визнали приватну власність, індивідуалізацію праці, вільну торговлю і банки. Страх перед пропагандою більшевицьких ідей пустий, бо вони не приймуться, а зрештою більшевики найменше тепер думають про соціяльну революцію. Вони вміють розмовляти по купецьки. На ґенуенській конференції представники европейських держав перший раз зійдуться з представниками совітів і це дасть почин до співділання всіх держав в напрямі відбудови Европи.

Торговля з Всеукраїною.

На засіданню львівської торговельної і промислової палати дня 22 ц. м. ствержено приватно на основі телеграфічної вісти з Рівного, що між Польщею а радянською Україною заключено вже торговельну умову. В звязи з тим одна фірма вислала вже через Рівне на радянську Україну 600 вагонів товару. Вістку цю принято з недовірєм.

Зниження польської марки.

Польські часописи занепокоєні явищем, що вартість польської марки на заграничних біржах в послідним часі постійно паде. „Курєр Львовскі" накликає міністра скарбу, щоби скористав з запасів чужих валют, які находяться в державних касах, і в сей спосіб перешкодив „неоправданому" занепокоєнню валютовому. „Газета Варшавска" доносить, що курс польської марки на біржі в Данціґу постійно обнижується а це дуже некорисно відбивається на краєвих ринках з сеї причини, що Данціґ є майже одиноким містом, яким Польща комунікується в торговельних справах з заграницею.

Ціни товарів йдуть в гору!

З міста Лодзі, текстильного центру Польщі, наспіла вістка, що промислова кріза щасливо покінчена і всі фабрики привернули в себе повний рух. Рівночасно доносять, що ціни текстильних виробів збільшилися і сю обставину пояснюють звижкою ціни за сирівці, за які треба платити заграничною валютою. Також і на инші товари щоденного ужитку наступила підвижка цін так, що мабуть стоїмо знова перед новою филею доріжні.

Ціни будівельного дерева.

занятого в приватних лісах на будову будуть тепер нормовані воєвідством на основі середних торгових цін. В тій цілі кождого місяця буде збиратися комісія, зложена з воєводи, трьох представників заінтересованих міністерств і представника власників лісів або деревних промисловців. Задачию комісії буде установити ціни відповідно до місцевих відносин, експльоатаційних і віддалі від найблизшої стації.

Курс грошей.

Курси заграничних вилют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 23. ц. м.: американські доляри 3 890 3.900, одинки і двійки 3.780—3.8 0, канад. доляри 3.5 0—3.550, одинки і двійки 3.400—3.450, нім. марки 17.65—17.75, сотки 17·10—17·25, дрібні 16·80—16·90, леї 27 40—28·00, дрібні 26 50—27·00, чеські корони 70·00—77 0, дрібні 69· 5 до 70·00, австрійські тисячки новійшої емісії 1.000—1050, старшої емісії 2.750—2.850, сотки новійшої емісії 100·00—270·00, стар. емісії 275 00 — 285·00, 50-коронівки 50 00—125·00, 20-коронівки 20—46, 10-коронівки 10—24, 1-ки і 2-ки 1·00—1·30, рублі 5-сотки 1·70—2·30, сотки 3·00—3 50, 25-рубл. 1·60—2·20, 10-рубл. 1·55—1·65, решта дрібних від 90—1·30 думські тис. 35·00 45 00, думські 250 рубл. 20·00 до 40 00 карбованці 1·50—2·00, гривни 4·00—7·00, франц. франки 300—310, фунти штер. 15.600—15 800, шв. франки 680—700 Золото: 20 кор. 13.500—13.650, 20-франківки 12.800 13.100, 20 марківки 14.800—15.200, фунти шт. 12 800—13.000, 10-рубл. 18.200—18.300, дол. 3 750—3.760. Срібло: Австр. корони 270—280. 5 кор. 1400—1500, фльорени 700—720, рублі 1.000—1.100, копійки 4·80—5 0, амер. доляри 2.400—2.500, половини і чвертки 2.350—2.400, канад. доляри 2.250—2 300, дрібні 2.200—2.210, леї 235 до 245.

Курс валюти в Росії

Совітський банк в Москві оголосив такі курси з 18. лютого ц. р. 1 фунт штерлінгів — 2,250.000 совітських рублів, 1 америк. доляр — 530.000 рублів, 1 німецька марка — 2.500 рублів, 1 польська марка — 145 рублів.

ЖЕРТВИ.

Партійний податок.

На книжочку ч. 5.000 Краєвого Союза Кредитового (Львів Ринок ч. 10) зложили титулом партійного податку на „Народній фонд" за р. 1921 в поль. марках: Зі Самбора: А. Д. 200, Осип Добрянський 200 Д. К. 200, Ю. К. 200, Дмитро Лопушанський 250, М. М. 200, Й. П. 200, Николай Саварин 200, Михайло Сенета 100, Григорій Сенкусь 200, Николай Телєщук 200, Михайло Федорович 200, Осип Яц 200, Семен Волинець 250, Василь Вовчик 200, Микола Шемердяк 200; Лев Гузар Галич 2.000, Володимир Могильницький Щирець 500, Гриць Тершаковець Якимчиці 400, о. І. Ліщинський Борислав 1.000, Любомир Рожанський Львів 300, Семен Магаляс Львів 200, д-р Юлій Олесницький Станиславів 200, проф. Кужіль Рогатин 200, о. д-р Лятишевський Станиславів 200, Ярослав Вітошинський Львів 500, д-р Теофіль Грушкевич Станиславів 100, п. Я. Кросно 200, д-р Теофіль Окуневський Городенка 1.000, М. Завадович Ремизівці 3 0, о. Лев Воробкевич Білобожниця 300, о. Імануїл Писинецький Космач 200, Антін Сенчина Льдзіне Петранка 250, о. Яків Тарнавський Мухавка 300, Павлина Мостова Підгайці 200, Ілько Венгер Підсадки 500, П М. Мшана 200, Гр. Терлецький Сковятин 200, Евгенія Гудиківна Білина 300, Еміліян Ляшецький Самбір 200, Ольга Ляшецька 200, о. Володимир Герасимович Терпилівка 500, Іван Паламар Журавно 2.500, о. Дмитро Гординський Антонович Кульчиці 200, о. Андрій Лошній Ходачків малий 300, о. Макар Крочковський Бабче 3 0, о. Мирослав Устіяновський Смерек 300, Андрій Прухницький Ляшки завязані 200, о. В. Сухий Болехів 200, В. Сімків Болехів 200, о. Дмитро Лисий Грушка 300, Микола Мороз Львів 300, М. С. Долпотів 150, о. Ал. Танчаковський Озірна 200, о. Омелян Менцінський Маластів 200, о. Іван Іванчук Товсте 200, о. Теодор Цегельський Струсів 200, о. Теодор Пиндус Зелена 200 о. Степан Височанський Перегноїв 200, Осип Котович Отинія 200, Іван Горук Кути 200, д-р Йосиф Партицький Станиславів 302, Іван Данилович Турка н. Стр. 250.

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках польських: Стефан Скоробоганий Львів 1.000. цличе: Петра Гриньовського Львів, Михайла Коновальця Зашків, о Вол. Скоробогатого Нижнів. о. Вол. Скоробогатий Нижнів 1.000. о. Ів. Новосад Львів 1.000. кличе: о. Е. Дуткевича і о. А. Каштанюка у Львові. Д-р Волод. Кіндрачук Ланьцут 1.000. кличе: Т. Ліщинського, Й. Секунду в Ланцуті. Іван Мандюк Перемишль 500. кличе: Романа Дубляницю, Павла Волинського і Мих. Пащака, о. Вол. Андрухів Ляшки долішні 300. о. Ів. Щуровський Стинява нижна 300 Степан Андрусишин Чорний Острів 1.000. кличе о. Петра Курчабу Чорний Острів, о. Мільона Крвавича Отиневичі, Миколу Коцовського урядника залізн. Ходорів.

На українську Університетську Молодь

зібрав Пов. Комітет Збірок в повіті Комарно в осени 1921 р. в громадах: Катериничі 15 кг. жита; Конюшки кор. 80 кг. жита; Конюшки тул. 40 кг. жита, 70 кг. бараболі; Чуловичі 67 кг. житя; Мости 60 кг. жита; Свинюта 11 кг. жита; Піски, Бірче, Поріче 78 кг. жита, 24 кг. пшениці, 9 кг. ячменю і 1.285 мп.; Монастирець 15 кг. пшениці, 115 кг. кукурудзи: Повергів, Колодруби, Липиці 58 кг. жита, 16 кг. кукурудзи; Колодруби 40 кг. жита; Підзвірянець 63 кг. жита; Якимчиці 100 кг. жита. Разом: 612 кг. жита, 39 кг. пшениці, 131 кг. курудзи, 70 кг. бараболі, 9 кг. ячменю і 1.285 мп.

Всім організаторам збірок як і жертводавцям складає на сім місци подяку 765 а) 1—1

Центральний Комітет Збірок

На українську ґімназію в Рогатині від 1. вересня 1921 до 15 лютого 1922.

О. шамб. Городецький 17.000 мп о. Щербанюк (збірка) 5.000, о. Залужний 500, Чесники (збірка) 2.882 о. Білінський 500, о. Сайкевич 1.000 Шалаута 500, Ромах 500, вистава Рогатин 3.000, вистава Пуків 1865, Др. Гладкий 1.000, Бурштин (збірка) 2.000, процент від білетів в театрі Когутяка 37.000, о. Завадовський 2000, Соломка (збірка) 930, Соломка 1.000, о. Городецький (збірка) 2.241, з вистави св. Николая 8.110, о. Городецький 400, Д-р Воробець 5.000, о. Качмарський 1 000, Підгородє 200, о. Клодзінський, (коляда) 3.000, Путятинці 5.660, Руда 1.600, Шевцева 1.000, Рогатин, коляда учеників 24.000, Руда 2 545, Конюшки 7.225, Мерунович 2.000 Пуків коляда учеників 5.720, Рогатин коляда молоді 23.325, Чесники 10.000, Острів 5.000, Руда ад Острів 5.000, Яблонів 2.975, Явче 5.000, Чагрів 6.000, Суботів 1 доляр і 4.065, Потік 5.602, Залипє 3.394, Беньківці 3.000, Черче 13.900, Сівка 6.000, Кліщівна 5.000, Молодиньче 1.000, о. Фащєвич 500, Васючин 8.100, Липиця 4.000, Чесники (збірка) 1.674, Книгиничі 4.200, Ковара

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок 10,

придбала великий запас НОТ і МОДИ для нашого жіноцтва.

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від четверга 23. лютого 1922.

Аеронавтичну американську драму в 6. великих актах п. з.

ПІРАТИ З ТРУДЯЧИМ ЧЕРЕПОМ.

Недосяжний полет фантазії. Тремти повітря! Людська злоба опанує і тебе!

2.550, Лучинці 8.850, Стратин 5.580, Підгородє з вистави 9.000, д-р Гвоздецький 5.000, Фірлеїв 4.000, Бовшів 16.000. Пуків 30.000. Виспа 10.000, Долиняни 7.000, Вишнів 13.000, Лука ад Калуш 2.500, Загіречко 1.000. Німшин 300, Жовчів 10.000, Данильче 10.000, Дички 1.300, Дібринів 10.000, Підгородє 5.500. о. Залужний 4950, Конюшки 3000, Білка 2030, Григорів 2140, Хімара 2000, Помонята 3817, Ганівці 1900, Загірє кн. 6050, Кліщівна 4500, збірка нар. учителів 3000, Псари 3000, Дегова 4000, Вербилівці (концерт) 1000, Бабухів 15025, Вербилівці 12564, Залужє 10500. Солонець 10140, Серники 2000. Поплавники 2500, Дубовиця 1357. Фрага 15559, Комітет Рідної Школи Рогатин 37293.

Ґімназійний Комітет і Управа ґімназії складають всім жертводавцям прилюдну подяку. 767 1—1

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, під артистичним проводом Олександра Загарова. Саля Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

Субота, 25. лютого третий раз „ТАРТЮФ". комедія на 4 дії Ж Молієра.

В суботу, дня 25. ц. м. третий раз „ТАРТЮФ", комедія на 4 дії Молієра.

В неділю, 26. ц. м. о год. 3. по пол вистава для шкільної молоді: „ПРОДАНА НАРЕЧЕНА" опера на 3 дії Ф. Сметани. — вечером о год. 7·30 у друге: „КАЗКА СТАРОГО МЛИНА" С. Черкасенка.

Початок о годині 7·30 вечером.

Білети в ціні від 500—200 Мп. продає „Народня Торговля", а в день вистави від год. 4·30 по пол. Каса театру. X 1—1

ПЕРЕМИШЛЬ.

Львівський Нарідний Театр Тов. „Українська Бесіда" під арт. проводом Ол Загарова. Саля „Народнього Дому".

Середа. 1. марта „ТАРТЮФ", комедія на 4 дії Ж. Молієра.

Четвер, 2. марта „ОДРУЖІННЯ", комедія на 3 дії М. В. Гоголя.

Початок о год. 8. вечером.

Білети продає раньше „Народня Торговля". X 1-3

Повір Співаки і Співачки, Члени Т-ва „Зоря" у Львові! З огляду на надближаючийся речинець концерту в честь Т. Шевченка, проситься всіх членів-співаків явитися в неділю, дня 26. ц. м. о год. 12. в пол. в домівці Т-ва при вул. Вірменській ч. 25, на першу пробу хору. — **Виділ.**

Виділ праці „Українського фонду военних вдовиць і сиріт" подає до відома, що Загальні Збори Товариства відбудуться дня 27. н. ст. лютого о год. 3·30 з полудня при вул. Бляхарській ч. 11. другий поверх, а не під ч. 9., як подано в запрошеннях. За президію: *Д-р Кирило Студинський, Василь Весоловський.*

Старшина Шкільного Кружка У. П. Т. стрийської дільниці урядує кождого втірка і пятниці в школі при вул. Мохнацкого ч. 12 (партер) від год. 7 до 8·30 вечером. 766 1-1

Загальні Збори Українського Технічного Товариства відбудуться в неділю, дня 26. лютого о год. 10. перед полуднем в домівці при вул. Оссолінських 6. О численну участь просить Виділ. 771 1-1

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЄТЬСЯ осібної комнати враз з харчем при інтелігентній українській родині. Платня в грошах. Зголошення до Адміністрації під Семинаристка. 742 3—3

СТУДЕНТ фільософі і глядає лекції у Львові. Ласкаві зголошення до Адміністрації під Студент. 748 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Вже вийшло друге число!

„МИТУСА"

Ілюстрований місячник літератури й мистецтва.

Ціна Мп. 2'0, з пересилкою Мп. 225. В Чехословаччині Кч. 5 без пересилки. Можна ще дістати І-е число по Мп. 175. Замовляти на адресу: Осип Навроцький, Львів, Марка 20, або Українська Книгарня і Антикварня Львів, Рутовського 22. В Чехословаччині на адресу: Василь Паліїв, Ужгород, Берчені 24. 768а 1—3

З дозволу Високопреосвященного Митрополичого Ординаріяту

ВІДКЛИКАНІ

МАСКОВІ ВЕЧЕРНИЦІ

відбудуться 24. лютого.

Вступ до салі о 10. год. — Початок вечерниць о 12. год. — Ціна 500 мп. академічні 200 мп. — Запрошення при касі. 740 1—1

Філія Т-ва допомоги еміґрантам з України.

„ПОЛОТНО"

Львів Зіморвича 20. Полотна, дайги, сукна, мотузяні вироби. 736 6-?

Від 15. грудня 1921 р.

виходить під редакцією Володимира Дорошенка як орґан Тов-ва „Просвіта"

літературно-просвітний тижневник

„ПИСЬМО З ПРОСВІТИ",

яке крім усіх філій та читалень Просвіти повинна передплачувати кожда українська родина. Часопис видається на кращім папері та гарно ілюстрований. Співробітниками є богато визначних письменників із краю та з еміґрації. Передплата виносить 1200 мп. піврічно, 600 мп. чвертьрічно. **Адреса редакції й адміністрації: Львів, Ринок 10. II. пов.** III. 4—?

„ЧЕРВОНА КАЛИНА"

має на складі:

1. КАЛЄНДАР на 1922 в Чехословаччині без пересилки — Мп. 600·— Кч. 13·50
2. Ген. Капустянський „Похід українських армій на Київ-Одесу в 1919 р." — Мп. 500·— Кч. 12·—
3. Юра Шкрумеляк: „Поїзд Мерців" або Картини жертв і трудів — Мп. 250·— або Кч. 7·—

На пересилку долучити Мп. 50·— Замовляти на адресу: Осип Навроцький, Львів, Марка 20, або Українська Книгарня і Антикварня, Львів, Рутовського 22. В Чехословаччині на адресу: Василь Паліїв, Ужгород, Берчені 24. 768 1—3

ОСТАННІ В КАРНАВАЛІ

:: Товариські Сходини ::

відбудуться дня 26. лютого ц. р. в Тов-і „Боян" і „Бандурист" в малій салі Лисенка.

КОМІТЕТ.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Ю. ОПІЛЬСЬКИЙ.

„СУМЕРК",

дуже цікава і знаменита історична повість з часів визвольних воєн великого князя Свитригайла (1430—1433). Стор. 309. вел. 8°, гарний папір. — Ціна 1000 мп.

Замовлення і письма слати на адресу: **Кость Єзерський, Львів, вул. Потоцького ч. 69, II. пов.**

На порто долучати: при звичайних посилках 50 мп., при пачках до 5 кґ. ваги 150 мп., Висилається тільки за готівку. Книгарням відповідний опуст. 723 4—10

ПЕРШОРЯДНА ШКОЛА ТАНЦІВ

Генрики Брисьової

знана українській суспільности зі знаменитого навчання вже від двайцять чотирох літ, продовжує й надальше навчання всіх новомодних танців у дуже короткім часі. Особливі узглядненння для учнів української народности. Виучує коломийки, творить на бажання учасників осібні українські кружки, до яких добирає саме добірне товариство. За навчання за час трьохмісячного курсу платиться нище як де'нде, дешеві й приступні оплати після осібної умови. Вписуватись можна кождого дня від год. 5 по полудни при вул. Рутовського ч. 23, дім ґрафа Скарбка, II. поверх. 749 3—3

Загальні Збори

Спілки Господарсько-торговельної в Підволочисках

відбудуться в льокалі Спілки дня 16. марта 1922. о годині 1 по полудни. Денний порядок:

1) Звіт діяльности Спілки за р. 1921.
2) Зміна статута а ім.: а) назву стоваришення на кооперативу, б) §§ 7, 15, 24, 29 і 52.
3) Затвердження нововибраної Управи Спілки.
4) Вибір Надзірної Ради і Контрольної Комісії.
5) Внесення членів.

Просимо явитися всім точно!

о. Волод. Куницький предс. Надз. Ради. **Іван Дідух** справник. 1—1

„РІЛЬНИЧИЙ ДІМ"

заступництво Просцейовської фабрики

РІЛЬНИЧИХ МАШИН Ф. ВІХТЕРЛЬОГО

НОВИЙ САНЧ, ВУЛ. ГОФМАНОВОЇ Ч. 1. Контора Ринок ч. 10,

ПОРУЧАЄ: криті керати Віхтерлього, ручні молотільні, кератні молотільні, цілковиті молотільні ґарнітури Віхтерлього зі скіряними пасами. Ручні і кератні січкарні. Млинки до мелення збіжа. Зелізні плуги. Господарям уділяється кредит. 757 3—?

ДЗВОНИ

з найлучшого металю о чистім, звінкім голосі, по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією

можна купити або замовити в

Першій Українсько-американській ліярні і складі дзвонів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.

УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічого спільного з фірмою Братя Фельчинські Калуш і Перемишль. 736 4—?

Хто знає

де подівається **Грицько ВОРОНА з Хоросткова** п. ГУСЯТИН, що був при У. Г. А. відтак вступив до Армії У. Н. Р. буде ласкавий дати знати на адресу:

Ал. Ворона P. O. Black Stone Mines Mile 52½ CANADA ALTA. 731 4—6

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. З друкарні Спілки „Діло".

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA KUL